

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE CONTABILITATE**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**Conducător de doctorat,
Prof. Univ. Dr. VASILE BURJA**

**Doctorand,
MIHAELA-MARIA MIHALCEA**

**Alba Iulia
2021**

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE CONTABILITATE**

**DETECTAREA DENATURĂRILOR PERFORMANȚEI FINANCIARE
ȘI ASIGURAREA STAKEHOLDERILOR ASUPRA CALITĂȚII
CÂȘTIGURILOR**

**Conducător de doctorat,
Prof. Univ. Dr. VASILE BURJA**

**Doctorand,
MIHAELA-MARIA MIHALCEA**

Alba Iulia

2021

CUPRINS

CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT.....	4
INTRODUCERE	7
Contextul general al cercetării.....	7
Importanța temei și motivația realizării cercetării.....	9
Actualitatea temei cercetării și stadiul cunoașterii	10
Obiective și ipoteze de lucru urmărite în cercetare	12
METODOLOGIA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE.....	13
SINTEZA PRINCIPALELOR PĂRȚI ALE TEZEI DE DOCTORAT.....	16
CONCLUZII GENERALE, CONTRIBUȚII PROPRII, LIMITE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII	18
Concluzii generale	18
Contribuții proprii.....	29
Limite și perspective ale cercetării	32
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	34

Cuvinte cheie: performanță financiară, calitatea câștigurilor, contabilitate creativă, managementul câștigurilor, manipulare contabilă, fraudă contabilă, scorul M-Beneish, modelul Dechow, raportări financiare, politici contabile, raționament profesional, angajamente, cash-flow, rezultat contabil, companii cotate, investitori, stakeholderi, guvernanză corporativă, transparență, etică

CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

Lista figurilor.....	5
Lista tabelelor	7
Lista abrevierilor.....	9
INTRODUCERE	10
Contextul general al cercetării	10
Motivația și importanța cercetării întreprinse.....	12
Actualitatea temei cercetării și stadiul cunoașterii	13
Obiective și ipoteze de lucru urmărite în cercetare	15
Metodologia cercetării științifice.....	17
Conținutul sintetic al capitolelor	19
Capitolul 1. ABORDĂRI TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND PERFORMANȚA ENTITĂȚILOR ECONOMICE	22
1.1. Definierea performanței globale și financiare	22
1.2. Performanța financiară a entității – obiectiv prioritar al stakeholderilor.....	25
1.3. Indicatori cantitativi ai performanței financiare	27
1.3.1. Rezultatul contabil – indicator pentru utilizatorii neinițiați?.....	27
1.3.2. Aprecierea performanței pe baza cash-flow-ului.....	33
1.3.3. Indicatori cantitativi ai performanței financiare utilizați în mediul de afaceri ..	41
1.4. Indicatori calitativi ai performanței	44
1.4.1. Raportarea non-financiară	44
1.4.2. Indicatori calitativi de performanță utilizați în practică	48
1.5. Cercetare empirică privind informațiile financiar-contabile considerate de stakeholderi relevante în aprecierea performanței	49
Capitolul 2. DISIMULAREA PERFORMANȚEI FINANCIARE PRIN RAȚIONAMENTE CONTABILE CONSPIRATIVE	57
2.1. Rolul contabilității creative în “stimularea” performanței	57
2.1.1. Poziționări conceptuale privind definirea contabilității creative.....	57
2.1.2. Scopuri, mijloace, motivații și efecte ale contabilității creative.....	63
2.2. Raționamentul profesional – teren favorabil contabilității creative	68

2.3. Modele de politici contabile și influența lor asupra performanței financiare.....	69
2.3.1. Politici contabile privind activele imobilizate	70
2.3.2. Politici contabile privind stocurile.....	76
2.3.3. Recunoașterea contractelor de construcții	81
2.3.4. Tratatamentul cheltuielilor de cercetare-dezvoltare	83
2.4. Frauda contabilă	86
2.5. Mijloace de detectare a denaturării cifrelor contabile	90
2.5.1. Corelații între rezultatul exercițiului și fluxurile de trezorerie	90
2.5.2. Detectarea riscului de manipulare contabilă utilizând modelul Beneish pentru companiile cotate la BVB.....	98
2.5.3. Modelul Jones / Dechow pentru determinarea managementului câștigurilor .	110

Capitolul 3. CALITATEA CÂȘTIGURILOR – DEZIDERAT ESENȚIAL AL STAKEHOLDERILOR 113

3.1. Definirea calității câștigurilor.....	113
3.2. Studiu privind percepția generală asupra calității câștigurilor în România.....	115
3.3. Calitatea câștigurilor pentru companiile cotate la BVB în viziunea Thomson Reuters	121
3.4. Calitatea câștigurilor prin prisma sustenabilității și a capacității lor predictive.....	127
3.5. Calitatea câștigurilor – indicator al calității raportărilor financiare	134
3.6. Aprecierea calității câștigurilor în funcție de indicatorii de performanță.....	139
3.7. Relația dintre managementul câștigurilor și calitatea lor	145

Capitolul 4. METODE DE COMBATERE A MANIPULĂRII CONTABILE ȘI DE ASIGURARE A STAKEHOLDERILOR ASUPRA CALITĂȚII CÂȘTIGURILOR 148

4.1. Rolul guvernantei corporative în limitarea manipulării contabile.....	148
4.1.1. Studiu empiric privind guvernanta corporativă în rândul companiilor cotate la Bursa de Valori București.....	153
4.1.2. Corelația dintre scorul de guvernanta corporativă și riscul de manipulare contabilă, respectiv calitatea câștigurilor.....	158
4.2. Comunicarea și transparența în raportarea financiară	160
4.2.1. Studiu de caz privind comunicarea companiilor listate prin intermediul paginilor proprii de internet.....	164

4.3.Rolul auditului în limitarea contabilității creative și în asigurarea calității câștigurilor ...	168
4.4.Normalizarea și armonizarea contabilă: inhibarea creativității prin standardizare	172
4.5.Principiile contabile – promotor al calității câștigurilor	176
4.6.Rolul eticii în combaterea manipulării contabile.....	181
CONCLUZII GENERALE, CONTRIBUȚII PROPRII, LIMITE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII	185
Concluzii generale	186
Contribuții proprii.....	197
Limite și perspective ale cercetării	200
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	202
ANEXE	225
Anexa 1. Chestionar privind informațiile financiar-contabile considerate de stakeholderi relevante în aprecierea performanței	226
Anexa 2. Extras din algoritmul de calcul al scorurilor M-Beneish și Robu pentru companiile cotate pe piața reglementată a BVB.....	229
Anexa 3. Studiu referitor la percepția asupra calității câștigurilor	230
Anexa 4. Calitatea câștigurilor (EQ) raportată de Thomson Reuters pentru companiile cotate la BVB	234
Anexa 5. Prelucrări STATA privind persistența câștigurilor	240
Anexa 6. Rezultate STATA privind modelarea calității câștigurilor.....	242
Anexa 7. Extras excel mod de calcul capacitate predictivă.....	250
Anexa 8. Carta Albă a comunicării companiilor listate.....	251

INTRODUCERE

Contextul general al cercetării

Piețele de capital reprezintă astăzi un important mecanism al economiei. Buna funcționare a acestora este asigurată de agenții prezenți pe piețele de capital: pe de o parte, companiile listate care își prezintă scenariul mai mult sau mai puțin realist prin intermediul raportărilor contabile, și investitorii interesați care dau replicile prin deciziile lor de investiție, pe de altă parte. Atragerea finanțării prin intermediul piețelor de capital sau al sistemului bancar, crearea unor relații puternice de afaceri cu clienții și furnizorii, stabilitatea salariaților sunt obiective de bază ale entităților economice pentru atingerea cărora imaginea companiei joacă un rol important. Situațiile financiare sunt surse principale de informare pentru stakeholderi pe baza cărora aceștia își fundamentează deciziile. Însă cât de exacte sunt informațiile prezentate, cât de obiective, relevante și complete, astfel încât utilizatorii să aibă încredere în ele? Maximizarea beneficiilor în mod machiavelic poate determina o companie să manipuleze cifrele și informațiile raportate în situațiile financiare, în detrimentul tuturor stakeholderilor. În această paradigmă intervine lucrarea de față prin prezentarea căilor pe care performanța financiară poate fi disimulată, prin recomandarea unor indicatori care ajută la o apreciere corectă a performanței, propunerea unor metode de detectare a manipulării contabile și de asigurare asupra calității câștigurilor, scopul fiind acela al protejării intereselor stakeholderilor mai puțin informați.

Manipularea contabilă poate îmbrăca forma ademenitoare a contabilității creative (sau a managementului câștigurilor, sinonim american al aceluiași fenomen) sau pe cea agresivă, a fraudei contabile. Contabilitatea creativă este o temă actuală și controversată, un subiect de interes atât pentru profesioniștii contabili, cât și pentru utilizatorii informației financiar-contabile.

În încercarea de a descifra această „cutie a Pandorei”, după cum au numit unii autori contabilitatea creativă, părerile sunt dintre cele mai diverse. Cert este că ea distorsionează calitatea informației, rezultatele și performanța financiară, reușind să angreneze în vârtejul ei manageri, contabili, audiori mai puțin scrupuloși care prin mijloace îndoielnice caută să-și însușească avantaje necuvenite. În contextul contabilității creative, informațiile își pierd calitatea, performanța financiară, deși atrăgător prezentată, este alterată, iar interesul stakeholderilor este subminat.

Cu toate că se diferențiază de fraudă contabilă prin faptul că respectă litera legii, dar nu și spiritul ei, acest lucru nu face contabilitatea creativă mai puțin periculoasă. Din contră, o face mai înșelătoare și mai greu de detectat.

Grea se anunță și lupta împotriva acestor practici atâta timp cât nu putem miza pe moralitatea celor implicați, deoarece contabilitatea creativă este o problemă de etică, de principii. Ea decurge din subiectivitatea inerentă raționamentului profesional exercitat în interpretarea tranzacțiilor economice, în stabilirea estimărilor, în alegerea politicilor contabile, subiectivitate care poate transforma imaginea fidelă într-o imagine convenabilă.

Victimele acestui fenomen sunt investitorii existenți și potențiali, împrumutătorii și alți creditori în deciziile pe care aceștia le iau pe baza informațiilor financiare. Prin această cercetare îi prevenim ca în interpretarea performanței să își îndrepte atenția și spre notele explicative, spre situația fluxurilor de numerar, spre o analiză mai detaliată a informațiilor publicate și disponibile.

Caracterul subtil al managementului câștigurilor nu face acest fenomen mai puțin periculos decât fraudă contabilă. În fond, ambele sunt negative și imorale, doar că efectele contabilității creative se răsfrâng în primul rând asupra acționarilor, investitorilor și a creditorilor, în timp ce fraudă contabilă afectează în principal statul și se îndepărtează de tărâmul legalității. Din acest punct de vedere, contabilitatea creativă este mai puțin condamnată, însă efectele sale negative pot căpăta aceeași anvergură ca în cazul fraudei. În plus, nu tot ceea ce este legal este și moral. Cercetarea de față abordează cu prioritate managementul câștigurilor, însă cum limita dintre cele două fenomene este foarte alunecoasă, metodele de detectare a manipulării contabile abordate în demersul nostru științific pot fi cu succes implementate preliminar unei cercetări de detaliu a actelor de fraudă.

Performanța, sub diferitele ei forme, este cea care impulsionează deciziile de a investi într-o companie. O abordare complexă a performanței presupune nu numai analiza profitabilității, dar și a lichidității, în paralel. Compararea rezultatului operațional cu fluxurile de numerar din activitatea operațională, raportul dintre rezultatul din exploatare și rezultatul brut al perioadei sunt câteva procedee aflate la îndemână care ne pot asigura asupra realității și sustenabilității performanțelor raportate. Aprofundând, în literatura de specialitate au fost elaborate modele econometrice complexe care pot calcula riscul de manipulare a situațiilor financiare, unul dintre ele fiind cel dezvoltat de profesorul Messod Beneish. Dechow ne oferă un alt model care poate calcula gradul calității câștigurilor. Însă

cum a preveni este mai ușor decât a trata, vom oferi *rețete* care să elimine de la origini manipularea contabilă, asigurând astfel calitatea câștigurilor.

Importanța temei și motivația realizării cercetării

Motivația abordării temei pornește de la influența pe care lipsa informației sau redarea unei informații false o poate avea asupra deciziilor stakeholderilor, producându-se efectul de boomerang asupra entității economice, cu efecte până la nivel macroeconomic.

Performanța financiară este un subiect de interes pentru întreg mediul antreprenorial, de la manageri, la investitori și profesioniști contabili. Abordarea ei prin latura creativă dorește să-i pună pe toți în temă în ceea ce privește efectele seducătoare, dar totodată înșelătoare ale unei prezentări creative a performanței în situațiile financiare. De aceea este importantă o analiză mai aprofundată a performanței în scopul detectării rezultatelor manipulate și al asigurării calității câștigurilor.

Tema este relevantă și utilă pentru utilizatorii informațiilor financiar-contabile, în special pentru investitori, care se pot lăsa seduși de o abordare unilaterală a performanței pe baza profitului. Lucrarea îi avertizează că performanța nu este sinonimă cu profitabilitatea, demonstrându-le ca profitul este relativ și puternic influențat de raționamentul profesional subiectiv, îndreptându-le mai departe atenția spre situația fluxurilor de numerar și spre comparația dintre cele două, dar și spre alte metode de detectare a managementului câștigurilor sau de apreciere a calității câștigurilor.

Cercetarea se concentrează pe modul în care calitatea informației financiare și performanța reală a entității sunt afectate de practici de management al câștigurilor și impactul pe care aceste opțiuni îl au asupra rezultatului contabil, asupra trezoreriei și, mai departe, asupra investitorilor și ai altor utilizatori. Lucrarea prezintă totodată modele de detectare a acestor practici și, nu în ultimul rând, metode de combatere a acestor fenomene negative .

Metodele de detectare a manipulării contabile sau de asigurare asupra calității câștigurilor sunt relativ noi și insuficient exploatate în țara noastră. Cercetarea de față prevede o abordare practică a subiectului cu aplicare pe cifrele unor entități cotate la Bursa de Valori București.

Subiectul prezintă interes și pentru auditori pentru a estima într-o fază inițială un nivel mai mic sau mai mare de scepticism.

Deoarece managementul câștigurilor converge spre fraudă, un organ de control

poate urmări anumiți indicatori ai manipulării contabile pe care ne propunem să-i identificăm în cercetarea noastră, iar dacă aceștia semnaleză un risc de manipulare contabilă, să aprofundeze cercetările.

Actualitatea temei cercetării și stadiul cunoașterii

Manipularea câștigurilor nu este nici o temă, nici o practică nouă, însă aspectul practic al acesteia este unul de actualitate prin efectele pe care le are asupra performanței financiare. Literatura de specialitate teoretizează amply subiectul manipularilor contabile, influența lor asupra performanței financiare și asupra deciziilor de investiție. În acest sens, vom contribui și noi cu cercetarea de față prin tratarea acestor subiecte într-o relație de interdependență, oferind și o dimensiune demonstrativa prin aplicarea metodelor de detectare a manipulării contabile asupra companiilor cotate pe piața reglementată a Bursei de Valori București.

Groșanu ș.a. (2012)¹ analizează studiile referitoare la contabilitate creativă între anii 1990-2010. Autorii arată că interesul pentru contabilitate creativă a crescut după anii 2000, când au fost publicate 68,5% din articolele analizate. Tot în această perioadă a crescut interesul pentru acest subiect și la nivel național. Autorii care au abordat intens subiectul în țara noastră sunt Mățiș, Vladu, Negrea (2009)², Balaciu, Bogdan, Vladu (2009)³, Vladu, Groșanu (2011)⁴, Groșanu, Răchișan, Berinde (2012)⁵, Vladu, Cuzdriorean (2013)⁶, Balaciu, Bogdana, Feleagă (2014)⁷, Cernușca, David, Nicolaescu, Gomoii (2016)⁸. Studiile analizate abordează următoarele arii ale contabilității creative: imaginea fidelă, raportarea financiară, guvernanta corporativă, tehnicile de contabilitate creativă,

---

¹ Groșanu, A., Răchișan, P. R., & Berinde, S. R. (2012). *International research regarding creative accounting*. Annals of the University of Oradea, Economic Science Series, 21(2).

² Mățiș, D., Vladu, A. B., & Negrea, L. (2009). *Cash-flow Reporting between Potential Creative Accounting Techniques and Hedging Opportunities Case Study Romania*. Annales Universitatis Apulensis: Series Oeconomica, 11(1), 140.

³ Balaciu, D., Bogdan, V., & Vladu, A. B. (2009). *A brief review of creative accounting literature and its consequences in practice*. Annales Universitatis Apulensis: Series Oeconomica, 11(1), 170.

⁴ Vladu, A.B. & Groșanu, A. (2011). *Some insights regarding creative accounting in Romanian accounting environment-regulators, financial auditors and professional bodies opinion*. Annals of Faculty of Economics, 1(1), 661-668.

⁵ Groșanu, A., Răchișan, P. R., & Berinde, S. R. (2012). *International research regarding creative accounting*. Annals of the University of Oradea, Economic Science Series, 21(2).

⁶ Vladu, A. B., & Cuzdriorean, D. D. (2013). *Creative Accounting, Measurement and Behavior*. Annales Universitatis Apulensis-Series Oeconomica, 15(1).

⁷ Balaciu, D. E., Bogdana, V., Feleagă, L., & Popa, A. L. (2014). *"Colorful" approach regarding creative accounting. An introspective study based*. Accounting and Management Information Systems, 13(4), 643.

⁸ Cernușca, L., David, D., Nicolaescu, C., & Gomoii, B. C. (2016). *Empirical study on the creative accounting phenomenon*. Studia Universitatis „Vasile Goldiș” Arad–Economics Series, 26(2), 63-87.

inconsistența standardelor contabile, etica unei companii, scandalurile financiare, asimetria informațională dintre manageri și stakeholderi, independența auditorilor, reforma contabilă. Un procent ridicat al acestor studii (68,42%) au o componentă empirică, 31,58% fiind doar teoretice. Cele mai multe studii empirice analizează practicile de contabilitate creativa în Marea Britanie (30,77%), Australia și Noua Zeelanda (28,20%) și Europa (mai puțin Marea Britanie) – 20,51%. în SUA au fost realizate doar 12,82% din cercetările analizate.

Spre deosebire de contabilitatea creativă, calitatea câștigurilor este un concept relativ nou în România, deoarece la momentul de față nu am descoperit studii care să trateze direct subiectul. De aceea, un obiectiv inițial al acestei părți din cercetare este de explica conceptul de calitate a câștigurilor („earnings quality”) prin intermediul unor cuvinte cheie – caracteristici și condiții ale calității câștigurilor sau concepte opuse. Vom prezenta totodată și soluții practice de măsurare a calității câștigurilor. Prin lucrarea de față dorim să stârnim interesul investitorilor și atenția companiilor cotate, deoarece o calitate înaltă îmbunătățește eficiența pieței de capital, dar și interesul altor stakeholderi, și nu în ultimul rând, interesul altor cercetători.

La nivel internațional, conceptul de calitate a câștigurilor a evoluat din nevoia de detectare a valorilor mobiliare subevaluate și supraevaluate, care s-a dezvoltat în anii 1930, așa cum notează Ayres (1994)⁹. Același autor menționează că subiectul calității câștigurilor a devenit mai cunoscut la sfârșitul anilor 1960, începutul anilor 1970. Este de înțeles faptul că nevoia investitorilor de a fi asigurați asupra calității câștigurilor a existat la nivel intrinsec odată cu dezvoltarea piețelor de capital. Însă primele lucrări identificate de noi care dezbate direct subiectul calității câștigurilor sunt cele publicate în 1973 de Olstein & O'glove¹⁰ și în 1987 de Thornton L. O'Glove, „Quality of earnings”¹¹.

Marile scandaluri financiare de la începutul secolului XXI, Enron, WorldCom, Arthur Andersen, Xerox, Parmalat, Lehman Brothers au condus la stimularea abordării calității câștigurilor în literatura de specialitate. De asemenea, obiectivul explicit al Consiliului pentru standarde internațional de contabilitate (IASB) de dezvoltare a unui set de standarde contabile „de înaltă calitate” a atras în mod natural atenția cercetătorilor asupra problemelor fundamentale legate de calitatea câștigurilor. De aici derivă și intensificarea cercetărilor asupra calității câștigurilor din ultimele două decenii. Dintre

---

⁹Ayres, F. L. (1994). *Perceptions of earnings quality: What managers need to know*. Management Accounting (USA), 75(9), 27-30.

¹⁰Olstein, R. A., & O'glove, T. L. (1973). *Quality of Earnings Report*, Vol. III, No. 23. New York: Coenen & Co. Inc., November, 20.

¹¹Thornton, L. (1987). *Quality of Earnings*. Simon and Schuster.

acestea, de referință consider că sunt lucrările lui Schipper, K., & Vincent, L. (2003)¹², care este sursă de inspirație pentru cel puțin alte 1366 de lucrări, Dechow, P., Ge, W., Schrand, C., (2010)¹³, citați de 3752 ori. Acestea tratează complex subiectul, autorii discutând toate dimensiunile implicate de calitatea câștigurilor, pe care le vom explica și în lucrarea științifică de față. Dechow este unul dintre cercetătorii care au abordat consecvent subiectul calității câștigurilor și conceptele adiacente (1995¹⁴, 1996¹⁵, 2000¹⁶, 2004¹⁷, 2010¹⁸).

Bineînțeles că performanța trebuie gândită în context durabil pentru asigurarea stabilității financiare la nivel micro- și macroeconomic. Având în vedere experiențele din trecut privind marile scandaluri financiare (Enron, WorldCom, Xerox, Parmalat) care au zguduit economia mondială, abordările contemporane ale performanței se bazează pe informații financiare relevante care implică într-o primă fază eliminarea suspiciunii manipulării informațiilor prezentate.

Obiective și ipoteze de lucru urmărite în cercetare

Obiectivul general al cercetării este evidențierea unor metode de detectare a manipulării câștigurilor și de asigurare a investitorilor asupra calității câștigurilor raportate în situațiile financiare, asupra veridicității performanței financiare. Obiectivul general se poate realiza prin următoarele obiective specifice:

- Abordarea conceptului de performanță din diferite perspective
- Prezentarea unor indicatori de apreciere a performanței financiare, expunând totodată și vulnerabilitățile acestora
- Identificarea părților interesate de performanța entităților economice și a inegalităților dintre acestea din punct de vedere al informării
- Identificarea unor fenomene negative precum manipularea contabilă,

---

¹² Schipper, K., & Vincent, L. (2003). *Earnings quality*. Accounting horizons, 17, 97-110.

¹³ Dechow, P., Ge, W., & Schrand, C. (2010). *Understanding earnings quality: A review of the proxies, their determinants and their consequences*. Journal of Accounting and Economics, 50(2-3), 344-401.

¹⁴ Dechow, P., Sloan, R., Sweeney, A. (1995), *Detecting earnings management*. The Accounting Review 70, 193-225.

¹⁵ Dechow, P.M., Sloan, R.G., Sweeney, A.P. (1996), *Causes and consequences of earnings manipulation: an analysis of firms subject to enforcement by the SEC*. Contemporary Accounting Research 13 (1), pp. 1-36.

¹⁶ Dechow, P. M., & Skinner, D. J. (2000), *Earnings management: Reconciling the views of accounting academics, practitioners, and regulators*. Accounting horizons, 14(2), 235-250.

¹⁷ Dechow, P. M. & Schrand C. M. (2004), *Earnings Quality*, Research Foundation of CFA Institute, Charlottesville, VA.

¹⁸ Dechow, P., Ge, W., Schrand, C. (2010), *Understanding earnings quality: a review of the proxies, their determinants and their consequences*. Journal of Accounting and Economics.

managementul câștigurilor, contabilitatea creativă și fraudă contabilă care alterează performanța prezentată

- Determinarea scopului, a motivațiilor, a mijloacelor și efectelor manipulării rezultatului contabil
- Identificarea unor metode de detectare a manipulării contabile și aplicarea acestora asupra companiilor cotate pe piața reglementată a BVB
- Prezentarea conceptului de calitate a câștigurilor și identificarea elementelor unor câștiguri de calitate
- Propunerea unor metode de combatere a manipulării contabile și de protecție a intereselor investitorilor
- Prezentarea stadiului de implementare a metodelor de prevenire a manipulării contabile în România

Am pornit de la ipoteza că rezultatul contabil este un indicator important în aprecierea performanței financiare, ipoteză susținută prin citarea unor surse, dar și prin aplicarea unui chestionar în rândul utilizatorilor informației financiar-contabile, dar și în rândul profesioniștilor contabili în calitate de producători de informații financiar-contabile.

Vom demonstra în continuare că rezultatul contabil este un indicator subiectiv, puternic influențabil și aprecierea performanței (strict) pe baza acestuia poate conduce la concluzii eronate și decizii pripite.

Dacă atacăm acest indicator, vom sugera soluții alternative sau complementare de apreciere a performanței financiare, soluții salvatoare, prin care poate fi detectată manipularea contabilă sau, dimpotrivă, asigurată veridicitatea cifrelor contabile. Vom verifica aceste sugestii prin teste statistice și vom aplica teoria pe companiile cotate pe piața reglementată a BVB.

METODOLOGIA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Cercetarea științifică se realizează sistematic, prin metode specifice fiecărui tip de abordare: **cercetare fundamentală (teoretică)** și **cercetare aplicativă**.

Cercetarea fundamentală este reflectată în prezentul demers științific prin teoretizarea unor aspecte legate de aprecierea corectă a performanței financiare de către stakeholderi, identificarea problemei manipulării contabile și propunerea unor soluții pentru asigurarea calității câștigurilor.

Cercetarea aplicativă urmărește proiecția teoriilor dezvoltate în practica din

România, având în vedere testarea unor ipoteze pe cifrele unor companii listate pe piața reglementată a Burselor de Valori București, precum și aplicarea unor chestionare în rândul practicienilor contabili, dar și al utilizatorilor de informații financiar contabile.

Conținutul lucrării îmbină armonios aspecte care presupun o **analiză calitativă**, cât și o **analiză cantitativă**. În ceea ce privește analiza calitativă, prin revizuirea literaturii de specialitate, am căutat să expunem ideile cele mai interesante, mai inedite, mai vizionare și în același timp practice și concrete, în ceea ce privește fenomenele cercetate. Abordarea este una **deductivă**, apelând la o **analiză longitudinală**. Printre sursele de documentare menționăm: cărți de specialitate, articole de specialitate publicate în jurnale și reviste indexate în baze de date internaționale (EBSCO, Emerald, SpringerLink, RePEc), acte normative. Am consultat, în paralel, bibliografie în română și în engleză scrisă de autori români care particularizează fenomenul pentru țara noastră, dar și în engleză, scrisă de autori străini, pentru a reda o abordare complexă a acestuia. Căutarea surselor bibliografice cele mai relevante pentru tema cercetată s-a făcut după anumite cuvinte cheie, precum: „creative accounting”, „earnings management”, „accounting manipulation”, „earnings quality”. Uneori, bibliografia unei lucrări ne-a purtat spre noi surse. Dintre sursele studiate, o parte se regăsesc citate în cuprinsul lucrării, altele ne-au ajutat doar în înțelegerea anumitor fenomene ori nu s-au dovedit direct utile pentru cercetarea de față. Ne-am îndreptat atenția cu preponderență asupra ultimilor 10 – 20 ani, însă am regăsit concepte bine explicate încă dinaintea acestei perioade, idei și studii mai vechi care vin să le susțină pe cele mai recente sau sunt prezentate în evoluție. În final, lucrarea conține 312 surse bibliografice, din care 264 cărți și articole de specialitate, cealaltă parte fiind reprezentată de acte normative și resurse electronice. La aceste surse s-a făcut referire prin 409 note de subsol.

Lucrarea cuprinde în toate capitolele o componentă teoretică axată pe prezentarea unor concepte considerate semnificative în raport cu cercetarea derulată, pentru a aduce în lumină stadiul actual al cunoașterii din acest domeniu.

Analiza cantitativă se concretizează în prezentarea unor exemplificări cifrice, aplicarea și prelucrarea unor chestionare, analiza rapoartelor anuale și a situațiilor financiare, testarea empirică a ipotezelor formulate pe baza unor teorii dezvoltate în literatura de specialitate. Principalele metode utilizate pentru analiză constau în:

- metoda chestionarului: s-a utilizat cu scopul de a testa unele teorii în mediul profesional, de a reda o abordare pragmatică a subiectelor. Chestionarele au fost elaborate pe platforma Google Forms și SurveyMonkey.

- reprezentarea grafică: s-a utilizat pentru prezentarea rezultatelor analizei empirice cu scopul de a spori calitatea informațiilor prezentate
- analiza comparativă: s-a folosit pentru a reliefa diferențele, uneori temporale, alteori spațiale, între anumite rezultate
- analiza de corelație: s-a folosit pentru testarea unor legături între diferiți indicatori propuși în cuprinsul lucrării
- modelarea econometrică: s-a folosit cu scopul de explica manipularea contabilă și calitatea câștigurilor prin intermediul anumitor variabile cantitative. Prelucrarea statistică a datelor s-a realizat în softul STATA, dar și în Excel, acolo unde modelul a permis
- modelarea matematică: a avut în vedere aplicarea modelelor Beneish, Jones/Dechow în rândul unor companii din România
- studiul de caz s-a folosit pentru a exemplifica empiric anumite teorii.

Datele pentru studiile empirice au fost colectate din baza de date Thomson Reuters care este unul dintre cei mai de încredere furnizori de informații din domeniul financiar-contabil, legislativ, taxe, guvernantă și media din lume. Wikipedia îl caracterizează ca “un gigant al informațiilor financiare și media”. Thomson Reuters vinde știri și date electronice traderilor, managerilor de fonduri și analiștilor, precum și baze de date și alte informații pentru avocați, contabili, oameni de știință și medici.

Stabilirea eșantioanelor pe baza cărora s-au efectuat testele s-a făcut pe principiul numărului maxim de observații. Deși baza de date inițială, neprelucrată, conținea valori pentru un număr de 72 companii cotate pe piața reglementată a BVB, pe 20 ani, acestea nu erau complete. De aceea, pentru fiecare test/model a fost reanalizată baza de date, fiind eliminate companii, respectiv ani, în așa fel încât prin înmulțirea numărului de companii cu numărul de ani să păstrăm un număr cât mai mare de observații. Companiile financiare și de asigurări au fost excluse încă de la început din cauza operațiunilor și reglementărilor diferite.

Componenta empirică este prezentă în toate capitolele, folosindu-se pentru verificarea ipotezelor formulate și susținerea unor idei teoretice. Această parte este construită pe o abordare de tip inductiv, în care rezultatele particulare sunt utilizate în formularea unor concluzii generale.

Atingerea principalelor obiective ale demersului nostru științific presupune o cercetare de tip **pozitivist** care are ca scop explicarea și previziunea fenomenelor studiate. Curentul de cercetare pozitivist presupune că „orice formulare teoretică nu poate fi

valabilă, deci adevărată, decât dacă este verificată empiric”¹⁹, motiv pentru care am căutat să confirmăm principalele teorii prezentate printr-o testare empirică, conferind în acest fel un aspect pragmatic cercetării.

Pe tot parcursul demersului științific am căutat să facem uz de observarea participativă prin interpretarea rezultatelor obținute și emiterea opiniilor personale.

SINTEZA PRINCIPALELOR PĂRȚI ALE TEZEI DE DOCTORAT

Din punct de vedere structural, lucrarea a fost organizată în patru capitole. Primele trei sunt dedicate câte unui subiect anunțat din titlu, subiecte relaționate între ele.

Primul capitol pune în lumină diferite abordări ale **performanței financiare**. Capitolul debutează printr-o prezentare generală a performanței globale și financiare, identificând și principalele părți interesate de performanța entităților economice și modul lor de raportare la performanță. Relevant pentru demersul nostru științific a fost a ne concentra pe analiza comparativă a performanței pe baza profitului și informațiilor din contul de profit și pierdere, pe de o parte, și pe baza cash-flow-ului și a informațiilor din situația fluxurilor de numerar, pe de altă parte. Capitolul aduce plus-valoare prin prezentarea unor modele de analiză a performanței utilizate în practică de către instituțiile bancare și de alte organizații. Am urmărit aici dacă indicatorii calculați pe baza cash-flow-ului sunt incluși în analizele acestor organizații, ipoteza fiind infirmată.

De asemenea, am derulat o cercetare pe bază de chestionar pentru a constata ce informații sunt utilizate de către stakeholderi, în special de către investitori, pentru aprecierea performanței financiare. În urma acesteia, reiese că prioritare sunt informațiile din contul de profit și pierdere, urmate de cele din bilanț, și, în final, din situația fluxurilor de numerar.

Observând că indicatorii de lichiditate și solvabilitate sunt utilizați pe o scară mai largă, atât de către bănci, cât și de către alți stakeholderi, întrebarea care se pune este dacă analiza performanței prin intermediul acestor indicatori poate conduce la aceleași concluzii generale ca analiza fluxurilor de numerar. Rezultatele obținute prin testarea unor corelații între acești indicatori ne aduc la cunoștință faptul că analiza lichidității nu poate substitui analiza fluxurilor de numerar, dar analiza solvabilității poate conduce la rezultate similare celor obținute prin analiza cash-flow-ului.

---

¹⁹ Cenar, I. (2010), *Metodologia cercetării științifice în contabilitate*, note de curs.

În **al doilea capitol**, intitulat **Disimularea performanței financiare prin raționamente contabile conspirative** vom arăta cum diferite tehnici de manipulare contabilă își pun amprenta asupra performanței financiare, afectând cu precădere rezultatul contabil. După ce dezbatem conceptul de **contabilitate creativă**, **management al rezultatelor** și concepte adiacente precum **manipularea contabilă** și fraudă contabilă, vom expune câteva modele de politici contabile și efectele lor asupra rezultatului contabil și asupra deciziilor stakeholderilor. Apogeul capitolului îl reprezintă prezentarea unor mijloace de detectare a riscului de manipulare contabilă, aplicând aceste modele în rândul entităților cotate pe piața reglementată a BVB.

Capitolul al treilea abordează, în antiteză cu cel de-al doilea, **calitatea câștigurilor** din mai multe perspective.

Fiind un concept relativ nou în România, am studiat pentru început percepția generală a stakeholderilor asupra calității câștigurilor prin intermediul unui chestionar.

Un alt plus adus de acest capitol se referă la prezentarea sintetică a datelor privind calitatea câștigurilor raportate de Thomson Reuters pentru companiile cotate la Bursa de Valori București. Considerând explicațiile oferite de acest furnizor de informații financiare privind modul de formare a indicatorului ce prezintă calitatea câștigurilor, am construit și un model econometric, dovedit valid.

Am explicat teoretic și am testat empiric calitatea câștigurilor de natura profitului și a cash-flow-ului prin prisma sustenabilității și a capacității lor predictive.

O altă perspectivă de abordare a calității câștigurilor este paralelă cu calitatea raportărilor financiare. Modelul Dechow a făcut posibilă estimarea calității raportărilor financiare și evoluția acesteia pentru companiile cotate la BVB.

Totodată, calitatea câștigurilor este descrisă și în funcție de performanță. În această parte am creat modele de explicitare a calității câștigurilor în funcție de ratele de performanță.

Nu în ultimul rând, a fost testată empiric relația dintre managementul câștigurilor și calitatea lor, rezultând o legătură non-liniară inversă.

Ultimul capitol prezintă **metode de combatere a manipulărilor contabile și de asigurare a stakeholderilor asupra calității câștigurilor**. Este detaliat, pe rând, rolul guvernantei corporative, al auditului financiar și al eticii în combaterea manipulării contabile. Având în vedere avantajele atribuite guvernantei corporative, am derulat o cercetare privind guvernanta corporativă în rândul entităților cotate la Bursa de Valori București. Mai departe, am testat statistic corelația dintre scorul de guvernanță corporativă

și riscul de manipulare contabilă, respectiv calitatea câștigurilor.

Un alt aspect important în relația cu stakeholderii îl reprezintă comunicarea și transparența în raportarea financiară. Am derulat și în această privință un studiu de caz privind comunicarea companiilor listate prin intermediul paginilor proprii de internet.

Tot în asentimentul protejării stakeholderilor, este dezbătută și inhibarea creativității prin normalizare și armonizare contabilă, prezentând totodată și avantajele principiilor contabile în promovarea calității câștigurilor.

În final, pe baza tuturor acestor capitole am formulat concluziile cercetării, reliefând principalele rezultate și contribuții proprii, asumându-ne totodată și limitele cercetării întreprinse.

CONCLUZII GENERALE, CONTRIBUȚII PROPRII, LIMITE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII

Concluzii generale

În era în care piețele de capital au devenit din ce în ce mai importante, utilizatorii principali ai situațiilor financiare devin investitorii. Informarea corectă a acestora și a altor categorii de stakeholderi asupra unei performanțe reale în situațiile financiare, reprezintă principala direcție a reglementărilor contabile internaționale și scopul general al prezentului demers științific.

Capitolul 1 este dedicat prezentării principalelor abordări ale performanței din literatura de specialitate, dar și din practică. Am observat că numeroase abordări se bazează pe profit și pe alte rate derivate din profit ca principali indicatori de măsurare a performanței financiare. Însă, performanța nu trebuie căutată în mod exclusiv în contul de profit și pierdere, deoarece rezultatul contabil nu reflectă întotdeauna performanța reală a entității. S-a dovedit că nu întotdeauna existența unui profit contabil reprezintă în același timp și o garanție pentru asigurarea capacității de plată și evitarea pe aceasta cale a riscului de faliment. În acest context, analiza fluxurilor de trezorerie devine o nevoie imperioasă pentru completarea analizei stării financiare a unei entități.

Punctăm, în acest sens, “caracterul obiectiv al fluxurilor de trezorerie” (Herțeg, 2013). Un alt plus atribuit fluxurilor de trezorerie este acela că reprezintă “fenomene

concrete”: “Profitul este un punct de vedere, în timp ce banii sunt o realitate”.²⁰ De aceea, situația fluxurilor de numerar nu poate fi ușor manipulată, deoarece nu este influențată de raționamentele aplicate.

Vom concluziona că obținerea de profit este o condiție mai mult sau mai puțin necesară, dar nu și suficientă pentru evitarea dificultăților de natură financiară.

Situația fluxurilor de trezorerie trebuie să raporteze fluxurile de trezorerie din cursul perioadei, clasificate pe activități de exploatare, de investiții și de finanțare. În general, o companie stabilă, care prezintă un risc scăzut de intrare în insolvență, este capabilă să genereze majoritatea numerarului din activitatea operațională. De aceea, fluxurile de trezorerie din activitatea de exploatare ar trebui să aibă ponderea cea mai semnificativă pentru că “de nivelul acestora depinde și capacitatea companiei de a genera rezultate sustenabile”.²¹ Această idee este consolidată de către un studiu detaliat în cuprinsul lucrării care ne semnalează faptul că entitățile economice insolvente analizate au generat numerar cu precădere din activitatea financiară (contractarea de credite). În plus, informațiile cu privire la fluxurile de trezorerie din exploatare istorice sunt utile pentru prognozarea viitoarelor fluxuri de trezorerie din exploatare.

Problema pe care o aducem în atenție se referă la faptul că indicatorii pe bază de profit sunt utilizați pe scară largă, fără o analiză complementară a celor pe baza fluxurilor de numerar. Din analizele efectuate am constatat că indicatorii utilizați de bănci în analiza bonității clientului în vederea finanțării sunt calculați pe baza datelor din bilanț și din contul de profit și pierdere și niciunul nu se referă la cash-flow. Totuși, ratele de lichiditate și solvabilitate sunt unanim utilizate de instituțiile bancare în analiza performanțelor clienților. Testele efectuate reliefează faptul că analiza lichidității nu include și nu este similară cu analiza fluxurilor de trezorerie, însă, analiza solvabilității ar putea oferi informații similare celor obținute prin analiza fluxurilor de trezorerie.

Raportarea de informații non-financiare îmbunătățește fundamental comunicarea organizațiilor cu părțile interesate, aceste informații fiind de o importanță majoră pentru investitori și alți utilizatori. Entitățile cu o performanță financiară ridicată prezintă un nivel ridicat al raportărilor sustenabile, de aceea lipsa raportării non-financiare sau prezentarea unor informații nesatisfăcătoare ar putea însemna o atitudine eschivativă, la fel cum informațiile non-financiare strict pozitive ar trebui să ridice un semn de întrebare privind

---

²⁰Gîrbină M.M. & Bunea Ș. (2008), *Sinteze, studii de caz și teste grila privind aplicarea IAS (revizuite) – IFRS*, Volumul 3, Editura CECCAR, București, p.8.

²¹Ivan, I. (2015), *Ways to Detect Creative Accounting Techniques by Studying Cash Flows*, Audit financiar, XIII, Nr. 8(128), 94-102.

transparența.

Rezultatele unui chestionar privind utilitatea pe care o au informațiile financiar-contabile pentru stakeholderi în aprecierea performanței arată că respondenții, care în proporție de 70% au fost acționari, investitori și manageri sunt conștienți de o abordare complexă a performanței, urmărind atât cifrele din bilanț și din contul de profit și pierdere, cât și din situația fluxurilor de numerar, dar și anumiți indicatori economico-financiari calculați pe baza acestora. Contul de profit și pierdere este componenta situațiilor financiare cu cel mai mare impact asupra stakeholderilor, în general, urmat de bilanț și în final de situația fluxurilor de numerar. Acest lucru dovedește faptul că nu se acordă încă suficientă importanță cash-flow-ului, deși literatura de specialitate atrage atenția și practica dovedește că “nu întotdeauna existența unui profit contabil reprezintă în același timp și o garanție pentru asigurarea capacității de plată și evitarea pe această cale a riscului de faliment”. Și în acest caz indicatorii de lichiditate și solvabilitate sunt considerați a fi cei mai utili în aprecierea performanței, dar reluăm concluzia mai înainte prezentată, că analiza lichidității nu include și nu este similară cu analiza fluxurilor de trezorerie. Totuși, analiza solvabilității ar putea oferi informații similare celor obținute prin analiza fluxurilor de trezorerie.

Capitolul 2 exploatează terenul contabilității creative. Termenul de contabilitate creativă este cu preponderență utilizat în Europa și Australia, în timp ce în Statele Unite ale Americii se folosește mai mult sintagma de „earnings management” (managementul câștigurilor).

Managementul câștigurilor vizează ameliorarea informațiilor furnizate investitorilor prin practici care caută să înfrumusețeze imaginea companiei și a performanțelor economice și financiare ale acesteia. În acest context, contabilitatea devine “arta de a vinde performanța economică a întreprinderii.”

În capitolul 2 sunt detaliate practici de contabilitate creativă, modele de politici și opțiuni contabile, cu avantajele și dezavantajele lor, precum și efectele acestora asupra rezultatului contabil și ai altor indicatori financiari. Mai mult de atât, sunt evidențiate repercusiunile diferitelor tratamente contabile asupra deciziilor stakeholderilor. Cu titlu de exemplu, amortizarea liniară are efect de netezire a rezultatelor. Acesta este motivul pentru care companiile cotate la bursă preferă amortizarea imobilizărilor în regim liniar, lucru verificat și pe entitățile economice cotate pe piața reglementată a Bursei de Valori București. Tratamente dintre cele mai ciudate precum recunoașterea cheltuielilor publicitare ca imobilizare necorporală pe criteriul beneficiilor economice viitoare și a

perioadei de utilizare mai mari de 1 an sunt utilizate pentru ameliorarea scriptică a performanței financiare care nu a putut fi obținută efectiv.

Aceste tratamente conspirative merg până la fraudă contabilă. Deși ambele fenomene afectează calitatea raportărilor financiare și prin aceasta, deciziile investitorilor și ale altor stakeholderi, nu se poate pune semnul egal între contabilitatea creativă și fraudă contabilă. Ambele fenomene constau în denaturări intenționate, săvârșite de una sau mai multe persoane (membrii conducerii, cei însărcinați cu governanța, salariații sau terții ori asocierile dintre aceste categorii de persoane) în scopul obținerii unor avantaje incorecte, prin înșelăciune. Dar, în timp ce contabilitatea creativă respectă litera legii, dar nu și spiritul ei, fraudă încalcă legea. Tehnicile de contabilitate creativă pot fi denumite practici contabile agresive, dar nu frauduloase, însă de la contabilitatea creativă la fraudă contabilă nu este decât un pas, iar granița este una alunecoasă.

Frauda contabilă se situează pe locul al doilea între tipurile de fraudă întâlnite la nivel global. Evoluția fraudei în ultimii 10 ani a fost una descendentă, până în 2020 când a înregistrat din nou o valoare mai ridicată. În România, fraudă contabilă este întâlnită într-un procent inferior celui de la nivel global.

Ca metodă de detectare a riscului de manipulare contabilă, comparația dintre fluxurile de numerar și rezultatul contabil este o metodă accesibilă și eficientă totodată. Un studiu analizat în cuprinsul lucrării reliefează faptul că 75% dintre companiile insolvente înregistrau o problemă de lichiditate, deși înregistrau profit. Prin compararea fluxurilor de numerar cu profitul, ar trebui să tragem un semnal de alarmă în caz de mare discrepanță. Raportarea de fluxuri de trezorerie negative sau mici în condițiile unui rezultat operațional mare poate genera suspiciuni asupra calității veniturilor și cheltuielilor și poate fi un semn al utilizării contabilității creative.

Chiar dacă rezultatul din exploatare nu este în fiecare an egal cu fluxul de numerar din activitatea de exploatare, datorită contabilității de angajamente în primul rând, ar trebui ca pe termen lung cei doi indicatori să converge unu spre altul. Rezultatele obținute prin compararea mediei profiturilor operaționale cu media cash-flow-urilor din activitatea operațională pentru companiile cotate pe BVB resping această ipoteză. Acest lucru poate însemna faptul că entitățile pentru care raportul se află în partea superioară a valorii de referință au probleme de lichiditate sau rezultatul lor operațional a fost manipulat în sensul majorării acestuia, concluzii validate prin observarea unor durate medii de încasare a creanțelor mari, în contrapartidă cu duratele medii de plată a datoriilor mult mai mici, respectiv prin concluzii similare trase pe baza scorului M-Beneish privind riscul de

manipulare.

Beneish oferă o altă metodă de determinare a riscului de manipulare contabilă pe baza a opt rate financiare. Mediile indicatorilor care explică riscul de manipulare pentru companiile analizate, superioare celor calculate de Beneish (1999), indică faptul că manipularea este mai agresivă în cazul României. Pentru anii 1999-2017, obținem o medie a manipulatorilor de 55% și o tendință generală de scădere a acestora. Apreciem procentul ca fiind mare comparativ cu cel obținut de alți cercetători la nivelul Italiei și al Greciei (33% manipulatori), sau la nivelul companiilor vietnameze (48.4%), dar mai favorabil decât în cazul Albaniei (68%). Aplicând modelul Robu, rezultatele sunt mai dramatice: în medie, 91% din companiile analizate se află în zona cu risc de fraudă financiară. Reținem însă rezultatele obținute prin aplicarea modelului Beneish care sunt comparabile cu nivelul la care ne situăm în clasamentul realizat de către Forumul economic mondial (World Economic Forum) în Raportul privind competitivitatea globală (The global competitiveness report) în ce privește comportamentul etic al companiilor.

Performanța financiară este mai bună în cadrul situațiilor financiare manipulate (media profiturilor, a ratelor rentabilității economice – ROA – , a ratelor de lichiditate și de solvabilitate este mai mare, iar gradul de îndatorare este mai mic), însă este o performanță disimulată, nu una reală.

Testele efectuate reliefează existența unei relații non-liniare între probabilitatea de insolvență și riscul de manipulare. Cu alte cuvinte, putem afirma că manipularea câștigurilor conduce la insolvență și, în cele din urmă, la faliment.

În **capitolul 3** dezbatem conceptul de calitate a câștigurilor, explorând caracteristici și metode de măsurare a calității câștigurilor, precum și semnale ale lipsei calității câștigurilor.

Pentru companiile cotate pe piața reglementată a Bursei de Valori București, datele referitoare la calitatea câștigurilor publicate de Thomson Reuters nu sunt foarte încurajatoare pentru investitori. Pe o scară de la 1 la 100, media generală a calității câștigurilor, pe 8 ani în medie, este de 40. Majoritatea companiilor cotate, 65%, au o medie situată în intervalul median [31-70]. Nicio companie nu are o medie de peste 90 și doar 1 are o medie mai mică de 10. Jumătate au o medie a calității câștigurilor sub 39.

Chiar dacă nu avem pentru nicio companie o medie situată în intervalul de calitate superior, acest nivel este atins totuși în 5% din numărul total de observații de 16 companii, în cel puțin un an de fiecare dintre acestea. O companie (Aerostar SA) atinge valori ale calității câștigurilor cuprinse în categoria 91-100 pentru 7 ani din 14.

În concluzie, există companii care se preocupă de calitatea câștigurilor în favoarea investitorilor, însă pe ansamblu, piața de capital din România nu asigură încredere investitorilor prin raportarea unor câștiguri de calitate și nici tendința generală în timp nu este una foarte optimistă, ci una fluctuantă.

Calitatea câștigurilor este apreciată prin mai multe dimensiuni.

Sustenabilitatea, persistența, lipsa de variabilitate sunt calități ale câștigurilor care, alături de capacitatea predictivă, dau încredere investitorilor asupra evoluției câștigurilor. Lipsa de variabilitate a câștigurilor îi ajută pe stakeholderi să previzioneze câștigurile viitoare.

Modelele construite atestă faptul că activitatea operațională oferă cele mai relevante informații în ceea ce privește persistența. În cadrul acesteia, câștigurile de natura cash-flow-urilor generate de activitatea operațională sunt mai persistente decât cele de natura profiturilor operaționale. Nu același lucru putem spune referindu-ne la activitatea de ansamblu a companiilor, deoarece cash-flow-ul total este cel mai puțin persistent. Acest lucru se poate explica prin volatilitatea activității de finanțare și de investiții.

Fluxul de numerar total are cea mai ridicată capacitate predictivă, deoarece are cele mai reduse valori reziduale. Cea mai slabă capacitate predictivă aparține vânzărilor. O explicație ar fi aceea că vânzările sunt puternic influențate de factori externi, cât și interni. Fluxurile de numerar au o capacitate predictivă mai mare decât profiturile și activitatea de ansamblu are o capacitate predictivă mai mare decât activitatea operațională.

Concluzionăm că, atât din punct de vedere al persistenței, cât și al capacității predictive, câștigurile de cea mai înaltă calitate sub reprezentate de fluxurile de numerar, mai degrabă decât de profit.

Prin descompunerea profitului în cele două componente, cash-flow și angajamente, rezultatele arată că atât cash-flow-ul, cât și angajamentele influențează semnificativ și pozitiv rezultatele din perioada următoare. Coeficientul aferent angajamentelor este mai mare decât cel aferent cash-flow-ului, ceea ce arată un impact mai mare al acestei variabile.

În activitatea de exploatare, cash-flow-ul are un efect mai puternic asupra profitului decât au angajamentele. O explicație a faptului că angajamentele persistă mai puțin decât fluxul de numerar operațional în profitul din exploatare din perioada următoare este aceea că o supraevaluare a angajamentelor în perioada curentă este ajustată printr-o subevaluare a angajamentelor în perioadele viitoare, ceea ce are ca rezultat o volatilitate mai mare a angajamentelor. Deci, componenta fluxurilor de numerar din exploatare previzionează mai

bine rezultatul din exploatare, ceea ce înseamnă că reflectă câștiguri de calitate mai înaltă.

Acest lucru, coroborat cu faptul că în activitatea de ansamblu angajamentele au un impact mai mare asupra profitului din perioada următoare, poate însemna faptul că angajamentele totale au fost manipulate pentru a netezi profitul, oferind în acest fel o mai mare persistență profitului. Există însă riscul ca profitul să nu fie susținut de fluxuri de numerar și să apară astfel probleme de lichiditate. Din acest punct de vedere, activitatea operațională produce câștiguri mai sustenabile, de calitate mai înaltă.

Însă persistența și capacitatea predictivă nu sunt suficiente pentru a asigura calitatea câștigurilor, deoarece acestea pot fi induse prin netezirea câștigurilor – o tehnică de management al câștigurilor. Se impune așadar și condiția veridicității câștigurilor raportate.

Ca opus al managementului câștigurilor, calitatea câștigurilor este definită ca fiind proporția veniturilor economice reale în totalul veniturilor raportate.

Pentru a testa ipoteza conform căreia între calitatea câștigurilor și riscul de manipulare există o legătură inversă, am analizat pentru început corelația dintre cele două variabile exprimate prin EQ publicat de Thomson Reuters, respectiv scorul M-Beneish calculat pe baza modelului M-Beneish. Analiza corelației ne arată că între EQ și scorul M-Beneish nu există o corelație liniară semnificativă, dar există totuși o legătură - non-liniară - inversă, semnificativă între EQ și M-Beneish.

Ca indicator al calității raportărilor financiare, calitatea câștigurilor este cuantificată în literatura de specialitate prin aplicarea modelului lui Dechow. În evaluarea calității câștigurilor/a raportărilor financiare pe piața reglementată a BVB prin modelul de angajamente al lui Dechow pe perioada 2010-2017, cea mai bună calitate a angajamentelor - și a câștigurilor, așadar - este înregistrată în 2017. Evoluția este oscilantă, dar trendul este ușor ascendent. Comparând media anilor 2010, 2011 cu media perioadei următoare, se observă o îmbunătățire a calității raportărilor financiare în cea de-a doua parte, după adoptarea de către entitățile cotate a standardelor internaționale de raportare financiară. Putem spune așadar și că standardele internaționale de raportare financiară aduc un plus în ce privește calitatea câștigurilor, a informațiilor financiar-contabile, a raportărilor financiare, în ansamblu.

Nu în ultimul rând, calitatea câștigurilor este condiționată de o bună performanță. Între variabilele explicative a calității câștigurilor utilizate în diverse modele din literatura de specialitate, se regăsesc numeroase rate de performanță (rata rentabilității economice (ROA), marja brută, rata lichidității curente), rate de stabilitate/de creștere (variația ROA, a datoriilor pe termen lung raportate la active, variația fondului de rulment, a activelor

imobilizate, variația perioadei de încasare a creanțelor).

Pentru a testa care indicatori au (o mai mare) influență asupra calității câștigurilor, am construit un eșantion format în final din 29 companii cotate la BVB pentru care am avut date disponibile pe o perioadă de 4 ani (2014 – 2017). Din modelele construite observăm că lichiditatea curentă, ROA, ROE, gradul de îndatorare, solvabilitatea nu au o influență semnificativă statistic asupra calității câștigurilor. În schimb, rentabilitatea operațională, marja brută, raportul dintre fluxul de numerar generat de activitatea de exploatare și rezultatul din exploatare, proporția rezultatului operațional în rezultatul net au o influență semnificativă asupra calității câștigurilor. Rentabilitatea operațională (proporția rezultatului din exploatare în cifra de afaceri) și proporția rezultatului operațional în rezultatul net au o influență inversă și semnificativă asupra calității câștigurilor. Acest rezultat contrazice așteptările și teoria conform căroră un rezultat obținut preponderent din activitatea operațională crește calitatea câștigurilor. Acceptăm mai degrabă explicația că scorul privind calitatea câștigurilor pe care l-am luat în calcul nu este unul complet, care să țină cont și de acest raport decât să infirmăm teoria.

Marja brută are o influență directă și semnificativă asupra calității câștigurilor la un nivel de semnificație de 10% (grad de încredere de 90%), iar raportul dintre fluxul de numerar generat de activitatea de exploatare și rezultatul din exploatare are o influență directă și semnificativă asupra calității câștigurilor la un nivel de semnificație de 1% (grad de încredere de 99%).

În toate modelele testate raportul dintre fluxul de numerar generat de activitatea de exploatare și rezultatul din exploatare au o influență semnificativă și pozitivă asupra calității câștigurilor. Acest raport este adesea utilizat, de asemenea, în detectarea rezultatelor afectate de managementul câștigurilor.

Într-un chestionar aplicat atât în rândul utilizatorilor, cât și al producătorilor de informații financiar contabile, am explorat definițiile, caracteristicile și consecințele calității câștigurilor percepute de aceștia.

Într-o fază inițială, comentariile adăugate au reliefat faptul că investitorii nu erau familiarizați cu conceptul de calitate a câștigurilor. Totuși, răspunsurile demonstrează că esența calității câștigurilor a fost în linii mari intuită. Răspunsurile reliefează că principalele caracteristici ale câștigurilor de înaltă calitate sunt sustenabilitatea, capacitatea de a prezice câștigurile viitoare și faptul că profitul este susținut de fluxul de numerar. Lipsa manipulării contabile este asociată cu o calitate înaltă a câștigurilor într-o proporție de 70%.

În opinia respondenților români, condițiile macroeconomice, consiliul de administrație al companiei, circuitul operațional (viteza de conversie a veniturilor în numerar) sunt principalii factori care influențează calitatea câștigurilor, într-o proporție de peste 80%. Auditul extern, comitetul de audit intern, analiștii care urmăresc compania se numără printre factorii mai puțin influenți, însă obțin și aceștia o pondere de peste 60%.

Principalul motiv pentru care calitatea câștigurilor este afectată prin manipulare contabilă este atragerea investitorilor. Influențarea prețului acțiunilor este un obiectiv secundar care derivă din primul. Influențarea remunerării managerilor, în aceeași măsură cu existența presiunii externe pentru atingerea unor valori de referință ale câștigurilor sunt, de asemenea, cauze principale pentru care managerii recurg la manipularea câștigurilor.

Performanțele în scădere/slabe comparativ cu cele din industrie, creșterea creanțelor, deteriorarea perioadei de încasare a acestora sunt principalele semnale de alarmă pe baza cărora respondenții identifică o calitate slabă a câștigurilor, spre deosebire de rezultatele obținute de Dichev la chestionarul său unde lipsa corelației între câștiguri și fluxurile de numerar era în top, urmată de abateri nejustificate de la industrie. Prezența unor angajamente ridicate și atingerea prognozelor analiștilor în mod constant au obținut, de asemenea, un scor ridicat din partea respondenților din SUA.

În **capitolul 4** propunem metode de combatere a manipulărilor contabile și de asigurare a calității câștigurilor.

Governanța corporativă are un rol important în limitarea manipulării contabile. Avantajele guvernantei corporative se răsfrâng asupra calității raportărilor financiare, asupra performanțelor financiare și globale. O guvernanță corporativă eficace conduce la bunăstarea tuturor părților interesate.

În România, avem puse, teoretic, bazele guvernantei corporative. Codul de guvernanță corporativă al BVB conține un set de principii și recomandări bazate pe o comunicare eficientă și transparentă, având ca scop creșterea încrederii investitorilor și a celorlalți stakeholderi. Practic, însă, cercetarea întreprinsă evidențiază un grad mediu de conformare a companiilor cotate pe piața reglementată a BVB, de doar 58%. Este totuși de apreciat faptul că în ultimii ani s-au făcut progrese, iar mențiunile privind procesul în curs de implementare al anumitor principii declarat de unele companii prezintă perspective de creștere.

La nivel macroeconomic, indicatorii luați în calcul de World Economic Forum - indicele eficacității consiliului de administrație, protecția intereselor acționarilor minoritari, plasează țara noastră pe locuri codage la nivelul UE, ceea ce îndeamnă la intensificarea

atenției asupra acestui subiect.

Cu toate că testele efectuate nu confirmă teoriile referitoare la impactul dintre guvernanta corporativă și managementul, respectiv calitatea câștigurilor, sunt încrezătoare că o bună guvernanta corporativă, atunci când este aplicată la standarde înalte, contribuie la reducerea riscului de manipulare, îmbunătățind calitatea câștigurilor.

Datorită rolului pe care companiile cotate îl au pe piața economică și având în vedere actorii implicați de această categorie – investitorii – și nevoile lor de informare, este justificată **comunicarea complexă, transparentă și oportună** care li se solicită companiilor cotate comparativ cu cele necotate. Companiile cotate nu ar trebui să se ascundă în spatele conceptului de informații confidențiale cu scopul de a ascunde informații importante, relevante, ci să dovedească fair-play în relația cu investitorii. Practic însă, transparența pentru companiile cotate pe BVB este legată doar de obligațiile de raportare stabilite prin lege, dar și aceasta la un nivel mai mult superficial, deoarece din studiul privind comunicarea companiilor cotate prin intermediul paginilor proprii de internet, s-au remarcat numeroase lipsuri la nivel de formă, ca să nu mai vorbim de conținutul raportării. Bursa de valori ar trebui să introducă proceduri clare privind mijloacele de informare pentru ca acestea să fie accesibile tuturor celor interesați. În plus, companiile ar trebui să dezvolte politici proprii cu privire la transmiterea de informații non-financiare, nu doar să preia cerințele stabilite de lege, chiar dacă discreția, numită și confidențialitate, este atitudinea fundamentală, firească a contabililor și implică o abordare prudentă în informarea financiară și non-financiară.

Auditul financiar are un rol vital pentru buna funcționare a piețelor de capital, promovând transparența și susținând interesele investitorilor. Informațiile auditate sunt mai credibile și mai utile în procesul de luare a deciziei pentru utilizatorii principali, investitorii.

Obiectivul auditului este acela de a oferi utilizatorilor informației conținute de situațiile financiare o asigurare rezonabilă asupra faptului că acestea „oferă o imagine fidelă asupra poziției financiare, a performanțelor financiare și a fluxurilor de numerar” sau „prezintă în mod corect, sub toate aspectele semnificative, poziția financiară și performanța financiară”. Cu alte cuvinte, stakeholderii sunt asigurați că situațiile financiare nu conțin erori semnificative, intenționate sau neintenționate, care să altereze performanța financiară, nu sunt detectate fraude și nici practici de manipulare a rezultatelor.

Numeroase studii au constatat că independența comitetului de audit este asociată semnificativ cu calitatea câștigurilor. Alte studii demonstrează că situațiile financiare

auditare de către o companie de audit din grupul „Big Five” sunt caracterizate de o calitate mai înaltă, iar stakeholderii au o încredere mai mare în opiniile exprimate de auditorii din grupul “Big Four”, în detrimentul companiilor mai mici de audit.

Cu toate acestea, marile scandaluri financiare demonstrează că nu putem avea încredere totală nici în opinia de audit, însă, în urma acestora, auditorii au devenit mai atenți, mai exigenți, opiniile cu rezerve au apărut tot mai des, conformându-se realității, și în felul acesta auditorii și-au recăpătat încrederea investitorilor.

Pentru uniformitate în contabilitate și pentru eliminarea sau diminuarea pe cât posibil a riscului ca utilizatorii informației financiar-contabile să fie manipulați, piața informației contabile este supusă normalizării. **Normalizarea contabilă** are ca scop elaborarea și aplicarea unor metode, reguli sau proceduri privind producerea informației financiar-contabile în vederea asigurării comparabilității. Acest fapt contravine contabilității creative care prin tertipurile ei nu satisface comparabilitatea informațiilor.

Armonizarea, standardizarea nu înseamnă rigidizarea contabilității, ci stabilirea unor principii universale pe care să le aplice producătorii de informații financiar-contabile în scopul prezentării unor cifre reale, a unor informații relevante și comparabile, a unor rapoarte financiare de înaltă calitate, în final.

Este criticat faptul că normele actuale conțin încă prea multă flexibilitate când acestea ar trebui să fie mai riguroase pentru a nu face loc contabilității creative. Flexibilitatea permisă de reglementările contabile în ceea ce privește metodele contabile, estimările contabile, are scopul redării unei imagini fidele a realității economice. Pe de altă parte, flexibilitatea atrage contabilitatea creativă. Deci, dacă flexibilitatea nu ar fi permisă, contabilitatea creativă s-ar reduce semnificativ, însă nici imaginea fidelă nu ar mai fi susținută. Acest lucru este inacceptabil pentru utilizatorii informațiilor financiar-contabile care trebuie să ia decizii practice, fundamentate pe realitatea economică.

Deci, oricât de detaliate ar fi, reglementările contabile singure tot nu vor rezolva problema contabilității creative.

Contabilitatea creativă este o armă iscusită utilizată de manageri în conflictul de interese care există între aceștia și alți stakeholderi, dar auditul, governanța corporativă și transparența sunt modalități de mediere a conflictului de interese. Iar deasupra tuturor acestora, **moralitatea** personală a managerilor și a profesioniștilor contabili este singura care poate garanta calitatea raportărilor și informarea corectă a investitorilor.

Ca un ultim semnal de alarmă, subliniem faptul că, indiferent la ce metode au apelat, niciuna din companiile implicate în bine-cunoscutele scandaluri financiare nu a

scăpat nepedepsită. Deteriorarea imaginii, scăderea prețului acțiunilor în cele mai grave cazuri până la faliment, răspunderea contravențională și chiar penală sunt toate consecințele ale contabilității creative care vin să-i avertizeze pe cei ce nu s-au convins până acum de consecințele nefaste ale contabilității creative asupra entității și asupra propriei persoane.

Contribuții proprii

Aportul propriu reprezintă o componentă esențială a unei cercetări științifice. În urma studiilor efectuate am putut remarca faptul că lucrarea de față constituie prima cercetare de amploare din România care analizează conceptul de calitate a câștigurilor.

În lucrarea de față aportul propriu se remarcă la nivel teoretic prin abordarea inovativă a conceptului de calitate a câștigurilor în România. La nivel empiric, caracterul de originalitate poate fi identificat cu precădere în aplicarea metodelor statistice și econometrice de explicare a calității câștigurilor în funcție de anumite variabile (caracteristici), dar și în aplicarea metodelor de detectare a manipulărilor contabile utilizate la nivel internațional în rândul companiilor cotate la Bursa de Valori București.

Sintetizând rezultatele obținute, putem distinge contribuțiile proprii din prezentul demers științific. Acestea se remarcă în:

- Abordarea complexă a performanței financiare prin descrierea evoluției modurilor de definire a performanței în timp și prin prezentarea modurilor de abordare a performanței financiare din perspectiva fiecărei părți interesate
- Analiza comparativă a performanței financiare prin intermediul rezultatului contabil, pe de o parte, și al fluxurilor de numerar, pe de altă parte. Prezentarea punctelor slabe și punctelor forte a celor două abordări
- Prezentarea unor indicatori financiari și non-financiari utilizați de instituțiile financiare în analiza bonității, de Camera de Comerț și Industrie din România în scopul realizării unor topuri ale entităților economice, de alte organizații, precum companii de audit în aprecierea performanței financiare și identificarea curențelor legate de lipsa indicatorilor bazați pe fluxurile de numerar
- Realizarea cercetării privind utilitatea efectivă a informațiilor financiare utilizate în practică. Rezultatele cercetării confirmă că principala sursă de informații avută în vedere de stakeholderi pentru aprecierea performanței financiare este contul de profit și pierdere, urmat de bilanț și, în cele din urmă, de situația fluxurilor de trezorerie. Cercetarea reliefează totodată că indicatorii de lichiditate și solvabilitate au o importanță majoră

pentru stakeholderi în aprecierea performanței financiare. Testarea corelațiilor între cash-flow și lichiditate/solvabilitate a avut scopul de a revela dacă analiza lichidității și solvabilității poate substitui analiza fluxurilor de numerar. Rezultatele sunt optimiste în cazul solvabilității, deoarece au confirmat o corelație pozitivă între cash-flow și rata solvabilității patrimoniale, ceea ce nu se validează în cazul lichidității.

- Abordarea contabilității creative dintr-o perspectivă proprie, evidențiind, atât teoretic, cât și practic, impactul acesteia asupra performanței financiare
- Prezentarea mai multor tipuri de politici contabile, cu detalierea avantajelor și dezavantajelor, punctelor forte și punctelor slabe pentru o parte din acestea.
- Determinarea metodei de amortizare utilizate de companiile cotate pe piața reglementată a BVB. Metoda de amortizare aplicată aproape în unanimitate este cea liniară care are efect de netezire a rezultatelor.
- Prezentarea unor studii care reliefează impactul politicilor contabile asupra deciziilor stakeholderilor
- Prezentarea unor metode cantitative de determinare a riscului de manipulare contabilă
- Detectarea riscului de manipulare pentru companiile cotate pe piața reglementată a Bursei de Valori București prin aplicarea modelului Beneish
- Compararea rezultatelor privind manipularea contabilă la BVB cu rezultatele obținute prin aplicarea aceluiași model în alte țări
- Calcularea unor indicatori de performanță pentru companiile cu risc de manipulare contabilă și compararea valorilor obținute cu cele aferente companiilor care nu prezintă risc de manipulare contabilă. Analiza reliefează o performanță financiară superioară pentru companiile incluse în categoria manipulatorilor, însă nu este o performanță reală, ci una disimulată, informație care nu este disponibilă printr-o analiză clasică a performanței.
- Testarea statistică a unei legături între riscul de manipulare și probabilitatea de insolvență – legătură inversă confirmată.
- Abordarea inovativă a conceptului de calitate a câștigurilor în România, la momentul de față nedescoperind studii care să trateze direct subiectul.
- Realizarea unei cercetări privind percepția asupra calității câștigurilor în rândul stakeholderilor și al profesioniștilor contabili responsabili - alături de manageri - de calitatea câștigurilor
- Analiza calității câștigurilor pentru companiile cotate pe piața reglementată

a BVB pe baza datelor referitoare la calitatea câștigurilor publicate de Thomson Reuters.

- Analiza multilaterală a calității câștigurilor prin intermediul persistenței, a capacității predictive, a veridicității acestora (lipsei de manipulare), a performanței financiare

- Măsurarea persistenței și a capacității predictive pentru câștigurile de natura profitului contabil, profitului operațional, fluxurilor de numerar totale și celor aferente activității operaționale. Concluzia generală este că atât din punct de vedere al persistenței, cât și al capacității predictive, câștigurile de cea mai înaltă calitate sub reprezentate de fluxurile de numerar, mai degrabă decât de profit.

- Testarea statistică a legăturii dintre riscul de manipulare și calitatea câștigurilor. Rezultatele prezintă o legătură puternică, inversă între acestea

- Crearea unor modele economice de explicare a calității câștigurilor prin intermediul ratelor de performanță. Din modelele construite observăm că lichiditatea curentă, rata rentabilității economice (ROA), rata rentabilității financiare (ROE), gradul de îndatorare, solvabilitatea nu au o influență semnificativă statistic asupra calității câștigurilor. În schimb, marja brută și raportul dintre fluxul de numerar generat de activitatea de exploatare și rezultatul din exploatare au o influență directă și semnificativă asupra calității câștigurilor.

- Tratarea calității câștigurilor ca măsură a calității raportărilor financiare. Aplicarea modelului Dechow pentru determinarea calității câștigurilor și a raportărilor financiare. Rezultatele evidențiază faptul că cea mai bună calitate a câștigurilor este înregistrată în 2017. Evoluția este oscilantă, dar trendul este ușor ascendent. Comparând media anilor 2010, 2011 cu media perioadei următoare, se observă o îmbunătățire a calității raportărilor financiare în cea de-a doua parte, după adoptarea de către entitățile cotate a standardelor internaționale de raportare financiară. Putem spune așadar și că standardele internaționale de raportare financiară aduc un plus în ce privește calitatea câștigurilor, a informațiilor financiar-contabile, a raportărilor financiare, în ansamblu.

- Prezentarea unor metode de combatere a manipulărilor contabile și de asigurare a calității câștigurilor.

- Reliefarea capacității guvernantei corporative, auditului financiar, normalizării și armonizării contabile de a combate manipularea contabilă

- Determinarea unui scor de guvernanta corporativă pe baza declarației privind conformitatea cu prevederile Codului de Guvernanta Corporativă emis de Bursa de Valori București

➤ Testarea unei legături între riscul de manipulare și scorul de guvernanță corporativă. Pe baza datelor disponibile nu a fost confirmată o legătură statistică.

➤ Detalierea rolului eticii ca deziderat suprem în prevenirea manipulării contabile.

Contribuțiile proprii sunt relevante, dincolo de mediul de cercetare, pentru domeniul profesional, investitori, organisme guvernamentale și alți stakeholderi interesați de performanța reală a entităților economice.

Limite și perspective ale cercetării

Manipularea contabilă este un subiect sensibil, iar metodele de detectare a acestui fenomen prezintă unele limite date de faptul că reprezintă în mare parte modele probabilistice, ceea ce înseamnă că nu pot determina categoric dacă o companie își manipulează sau nu rapoartele financiare, însă pot fi cel puțin orientative, semnalând un anumit risc în ce privește cosmetizarea situației financiare a companiei.

Analiza performanței financiare presupune abordări multiple și complexe, ceea ce face ca subiectul să fie imposibil de epuizat într-o lucrare. Cu toate acestea, perspectiva din care tema a fost tratată a ajutat ca lucrarea să-și atingă obiectivele propuse.

Principala limită a componentei empirice din demersul științific a fost cea legată de calitatea a datelor, caracterizată de multe valori lipsă, pentru perioade mai mari de timp, ceea ce a determinat o restrângere considerabilă a eșantioanelor. De aici decurge o altă limită inerentă oricărui studiu pe baza unui eșantion, și anume suspiciunea legată de generalizarea rezultatelor.

Limitele metodelor de detectare a manipulării contabile sunt date de faptul că reprezintă modele probabilistice, ceea ce înseamnă că nu pot determina categoric dacă o companie își manipulează sau nu cifrele, însă sunt cel puțin orientative. În plus, numeroase studii confirmă abilitatea modelului Beneish de a detecta manipularea raportărilor financiare.

Una din limitele legate de conceperea chestionarelor provine din faptul că întrebările au fost simplificate și limitate, în așa fel încât să nu descurajeze completarea chestionarului din punct de vedere al timpului alocat. Cu toate acestea, numărul răspunsurilor a fost unul scăzut. O presupunere necesară în colectarea datelor prin intermediul chestionarelor a fost că respondenții au cunoștințe suficiente pentru a răspunde la întrebări și că aceștia au răspuns la întrebări conștiincios și sincer. O limită derivată din

această ipoteză se referă la faptul că interpretările terminologice ale respondenților pot fi diferite de cele intenționate și în acest fel răspunsurile pot deveni mai puțin relevante. Totuși, unele precizări suplimentare din partea respondenților ne-au asigurat că cel puțin într-o anumită măsură subiectul a fost înțeles și răspunsurile pot fi acceptate.

Cu toate că obiectivele cercetării au fost în linii mari atinse, perspectivele acesteia rămân totuși deschise.

Cercetarea științifică poate fi extinsă asupra unor eșantioane mai mari și căutate modele cât mai precise pentru determinarea riscului de manipulare contabilă. Pe baza acestora s-ar putea face încadrarea companiilor în anumite categorii de risc care ar avea utilitate pentru investitori, protejând interesele acestora.

De asemenea, subiectul poate fi tratat din perspectiva auditorului și, nu în ultimul rând, al organelor de control.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Cărți și articole de specialitate

1. Achim, M.V. & Borlea, S.N. (2013), *Corporate governance and business performances. Modern approaches in the new economy*. Germany: Lap Lambert Academic Publishing.
2. Achim, M.V. & Borlea, S.N. (2019), *Ghid pentru analiza-diagnostic a stării financiare*, editura Risoprint, Cluj-Napoca.
3. Achim, M.V. & Borlea, S.N. (2012), *Analiza financiară a entității economice*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca.
4. Adams, J. S. & Tashchian, A. (1995), *An exploratory study of gender differences in experiences of ethical dilemmas at work*. Paper presented at the Academy of Management Meetings, Vancouver.
5. Adams, J. S., Tashchian, A., & Shore, T. H. (2001). *Codes of ethics as signals for ethical behavior*. *Journal of Business ethics*, 29(3), 199-211.
6. Aghghaleh, S. F., Mohamed, Z. M., & Rahmat, M. M. (2016). *Detecting financial statement frauds in Malaysia: comparing the abilities of Beneish and Dechow Models*. *Asian Journal of Accounting and Governance*, 7, 57-65.
7. Albu, N., Albu, C. N., Bunea, Ș., Calu, D. A., & Gîrbină, M. M. (2011). *A story about IAS/IFRS implementation in Romania*. *Journal of Accounting in Emerging Economies*.
8. Albu, N., Durica, A., Grigore, N., Grigoraș, D, Mateescu, R., Ichim, A. (2013), *Corporate Governance in Romania. Perception and Overview*, Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor.
9. Apostol, C. (2015), *Adoptarea bunelor practici de guvernare corporativă de către companiile din România*, editura ASE, București.
10. Ayres, F. L. (1994). *Perceptions of earnings quality: What managers need to know*. *Management Accounting (USA)*, 75(9), 27-30.
11. Bainbridge, S.M. and Johnson, C.J. (2003), *Managerialism, legal ethics, and Sarbanes-Oxley section 307*, *Law Review of the Michigan State University-Detroit College of Law*,
Forthcoming, from SSRN, available at: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=434721.
12. Balaciu, D., Bogdan, V., & Vladu, A. B. (2009). *A brief review of creative accounting*

- literature and its consequences in practice. Annales Universitatis Apulensis: Series Oeconomica*, 11(1), 170.
13. Balaciu, D., Bogdan, V., Meșter, I. T., & Gherai, D. (2012). *Empirical evidences of romanian auditors' behavior regarding creative accounting practices*. *Accounting and management information systems*, 11(2), 213.
  14. Balaciu, D. E., Bogdana, V., Feleagă, L., & Popa, A. L. (2014). "Colorful" approach regarding creative accounting. *An introspective study based*. *Accounting and Management Information Systems*, 13(4), 643.
  15. Baralexis, S. (2004). *Creative accounting in small advancing countries*. *Managerial auditing journal*.
  16. Bărbuță – Mișu, N. (2009), *Finanțarea și performanța întreprinderii*, editura Didactica și Pedagogica, București.
  17. Barlev, B., & Haddad, J. R. (2007). *Harmonization, comparability, and fair value accounting*. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 22(3), 493-509.
  18. Baxter, P., & Cotter, J. (2009). *Audit committees and earnings quality*. *Accounting & Finance*, 49(2), 267–290. doi:10.1111/j.1467-629x.2008.00290.x.
  19. Beaver, W.H. și Dukes, R.E. (1972), *Interperiod tax allocation, earnings expectations, and the behavior of security prices*, *The Accounting Review*, vol. 47, pp. 320-333.
  20. Beaver, W.H., Griffin, P.A. și Landsman, W.R. (1982), *The incremental information content of replacement cost earnings*, *Journal of Accounting and Economics*, vol. 4, pp. 15-39, DOI [http://dx.doi.org/10.1016/0165-4101\(82\)90004-0](http://dx.doi.org/10.1016/0165-4101(82)90004-0).
  21. Bedard, J., S. Chtourou, and L. Courteau (2004), *The effect of audit committee expertise, independence and activity on aggressive earnings management*, *Auditing: A Journal of Practice and Theory* 23, 13 –35.
  22. Belgasem-Hussain, A.A. and Hussaien, Y.I. (2020), *Earnings management as an ethical issue in view of Kohlberg's theory of moral reasoning*, *Journal of Financial Crime*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JFC-11-2019-0138>.
  23. Bellovary, J.L, Giacomino, D.E, Akers, M.D. (2005), *Earnings quality: It's time to measure and report*, *The CPA Journal*; New York Vol. 75, Iss. 11, 32-37.
  24. Bendovschi, O. (2015), *Dimensions of Difference between Domestic Accounting Standards and IFRS and Potential Determinants - the Case of Emerging Countries, with Focus on Romania*, *Audit financiar*, Vol. 13, Issue 125, p. 34-43.

25. Beneish, M. D. (1999). *The Detection of Earnings Manipulation*. Financial Analysts Journal, 55(5), 24–36. doi:10.2469/faj.v55.n5.2296.
26. Beneish, M. D. (2001). *Earnings management: a perspective*. Managerial Finance, 27(12), 3–17. doi:10.1108/03074350110767411.
27. Beneish, M. D., Lee, C. M., & Nichols, D. C. (2013). *Earnings manipulation and expected returns*. Financial Analysts Journal, 69(2), 57-82. doi:10.2469/faj.v69.n2.1.
28. Berenbain, R. E. (1992), *Corporate Ethics Practices*, The Conference Board, New York.
29. Berggren, E., Bernshiteyn, R. (2007), *Organizational transparency drives company performance*, Journal of Management Development, Vol. 26, Issue: 5, pp.411-417, <https://doi.org/10.1108/02621710710748248>.
30. Berinde, S. R., Răchișan, P. R., & Groșanu, A. (2012). *Qualitative study regarding the relationship between corporate governance and creative accounting*. Annals of the University of Oradea, Economic Science Series, 21(2).
31. Bernard, V. L., and T. L. Stober (1989), *The nature and amount of information in cash flows and accruals*, Accounting Review 54, 624–652.
32. Bertolus, J.J. (1988), *L'art de truquer un bilan*, Science & vie économique nr. 40.
33. Beyer, A., Guttman, I., & Marinovic, I. (2018). *Earnings Management and Earnings Quality: Theory and Evidence*. The Accounting Review. doi:10.2308/accr-52282.
34. Biddle, G. C., Bowen, R. M., & Wallace, J. S. (1997). *Does EVA® beat earnings? Evidence on associations with stock returns and firm values*. Journal of accounting and economics, 24(3), 301-336.
35. Biddle, G.C., Seow, G.S. and Siegel, A.F. (1995), *Relative versus incremental information content*, Contemporary Accounting Research, Vol. 12 No. 1, pp. 1-23.
36. Bloomfield, R. (2008). *Discussion of “Annual report readability, current earnings, and earnings persistence.”* Journal of Accounting and Economics, 45(2-3), 248–252. doi:10.1016/j.jacceco.2008.04.002.
37. Board, J.L.G. și Day, J.F.S. (1989), *The information Content of Cash Flow Figures*, Accounting and Business Research, vol. 12, nr. 20, pp. 3-11, DOI <http://dx.doi.org/10.1080/00014788.1989.9729389>.
38. Bodie, Z., Kane, A. and Marcus, A.J. (2002) Investments, 6th edn., NY, USA: McGraw-Hill.
39. Bond, D., Bugeja, M. și Czernekowski, R. (2012), *Did Australian firms choose to switch to reporting operating cash flows using the indirect method?*, Wiley-

- Blackwell Publishing Asia, vol. 22, nr. 1, pp. 18-24, DOI 10.1111/j.1835-2561.2011.00156.x.
40. Briciu, S. (2006), *Contabilitatea managerială: aspecte teoretice și practice*, editura Economică, București.
  41. Britton, A. & Waterston, C. (2005), *Financial accounting*, editura Pearson Education, ediția a 4-a.
  42. Brown, L. & Caylor, M. (2009), *Corporate Governance and Firm Operating Performance*. *Review of Quantitative Finance and Accounting* 32(2):129– 44.
  43. Bruns, W.J. & Merchant, K.A. (1990). *The dangerous morality of managing earnings*. *Management Accounting*, 72(2):22-25.
  44. Bunea, Ș. (2013), *De la performanța financiară la performanța globală a entității. Analiza unor concepte și practici specifice*, *Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor*, nr. 4.
  45. Burja, C. (2009), *Analiză economico-financiară*, editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
  46. Burja, C., & Burja, V. (2013). *Entrepreneurial risk and performance: empirical evidence of Romanian agricultural holdings*. *Annales Universitatis Apulensis: Series Oeconomica*, 15(2), 561.
  47. Burja, V. (2012). *Reporting the companies' sustainable performance in agriculture*. *Annales Universitatis Apulensis-Series Oeconomica*, 14(2).
  48. Burja V. & Mihalcea, M. M., Dohan (Litan), C.S. (2019), *The effects of creative accounting on the quality of financial accounting information*, Conferința Științifică Internațională Studențească - Ediția a III-a, „Provocările Contabilității În Viziunea Tinerilor Cercetători”, Chișinău, Republica Moldova https://irek.ase.md/xmlui/bitstream/handle/1234567890/567/Burja_V_Mihalcea_M-M_Dohan%20%28Litan_C-S_%29%20conf_con_15.03.19.pdf?sequence=3&isAllowed=y.
  49. Burlaud, A., & Colasse, B. (2010). *Standardizarea contabilă internațională: reîntoarcerea politicului?*(I). *Audit Financiar*, 8(1), 3.
  50. Cadbury Report (1992), *Report of the Committee on the financial aspects of corporate governance*.
  51. Calu, A., Negrei, C., Calu, D.A. and Avram, V. (2015). *Reporting of Non-Financial Performance Indicators – a Useful Tool for a Sustainable Marketing Strategy*. *Amfiteatru Economic*, 17(40), pp. 977-993.

52. Capron, M. (1994). *Accounting in perspective*. Editura Humanitas, București.
53. Cenar, I. (2010), *Metodologia cercetării științifice în contabilitate*, note de curs.
54. Center for Business Ethics (1992), *Instilling Ethical Values în Large Corporations*, *Journal of Business Ethics* 5, 85–91.
55. Cernușca, L., David, D., Nicolaescu, C., & Gomoii, B. C. (2016). *Empirical study on the creative accounting phenomenon*. *Studia Universitatis „Vasile Goldiș” Arad–Economics Series*, 26(2), 63-87.
56. Cheng, X., Crabtree, A., Smith, D. (2009), *Disclosure of allegedly illegal corporate activities and information risk*, *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting*, 29, 136-146.
57. Chirilă, E. (2004), *Definirea și măsurarea performanței întreprinderilor*, *Analele Universității din Oradea*, Vol. 13, p. 151-154, <http://steconomiceuoradea.ro/anale/volume/2004/28.pdf>.
58. Choi, J., Jeon, K. & Park, J. (2004), *The role of audit committees în decreasing earnings management: Korean evidence*, *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation* 1, 37–60.
59. Ciobanu, A. (2006), *Analiza performanței întreprinderii*, Editura ASE, București.
60. Ciuhureanu, A. T., Balteș, N., Gorski, H. (2009), *Managerial objectives of the annual financial statements. True and fair view or „Users, be careful!”*, *Annals of the University of Petroșani, Economics*, 9(1), 165-172.
61. Clarke, T. (2004). *Theories of corporate governance*. The Philosophical Foundations of Corporate Governance, Oxon.
62. Clikeman, P., Greiger, M. & O’Connell, B. (2001), *Student perceptions of earnings management: the effects of national origin and gender*. *Teaching Business Ethics*, 5(4):389-410.
63. Climo, T.A. (1976), *Cash flow statements for investors*, *Journal of Business Finance & Accounting*; Autumn76, Vol. 3, Issue 3, p3-15.
64. Codul etic național al profesioniștilor contabili / Corpul Expertilor Contabili și Contabililor Autorizati din România - Ed. a 5-a, rev., Editura CECCAR, București, 2011.
65. Cohen, E. (2004), *Analyse financière*, 5e édition, Editeur Economica, Paris.
66. Colasse B. (1999), *Analyse financière d’entreprise*, editura La Decouverté, Paris.
67. Colasse, B., traducere de Tabără, N. (2009), *Fundamentele contabilității*, editura Tipo Moldova, Iași.

68. Colasse, B., traducere de Tabără, N. (2011), *Introducere în contabilitate*, editura Tipo Moldova, Iași
69. Coram, P. J. (2010). *The effect of investor sophistication on the influence of nonfinancial performance indicators on investors' judgments*. Accounting & Finance, 50(2), 263-280.
70. Coram, P. J., Mock, T. J., & Monroe, G. S. (2011). *Financial analysts' evaluation of enhanced disclosure of non-financial performance indicators*. The British Accounting Review, 43(2), 87-101.
71. Cordoș, G. & Fulop, M. (2013), *Considerații privind preferința entităților cotate la bursa de valori pentru a fi auditate de companii mari de audit*, Revista Audit Financiar nr.10, Pag. 17 – 23.
72. Core, J.E., Wayne R.G. & Tjome O.R. (2006). *Does Weak Governance Cause Weak Stock Returns? An Examination of Firm Operating Performance and Investors' Expectations*. Journal of Finance 61:655–87.
73. Corsi, C., Berardino, D., & Cimbrini, T. (2015). *Beneish M-score and detection of earnings management in Italian SMEs*. Ratio Mathematica. Teramo, 28, 65-83.
74. Cosgrove, M. M. (2013), *The Value Relevance of the Difference Between Nonfinancial and Financial Measures*, Doctoral dissertation, The University of Alabama Tuscaloosa.
75. Cotter, J. (1996), *Accrual and cash flow accounting models: A comparison of the value relevance and timeliness of their components*, Accounting and Finance 36, 127–150.
76. Cynthia, H. (2005), *Analysis ratios for detecting Financial Statement fraud*. ACFE Fraud Magazine.
77. Dănescu, T. (2007), *Audit financiar – convergențe între teorie și practică*, Ed. Irecson, București.
78. Dănescu, T., Rus, L. (2014), *Cercetări privind impactul modelului de contabilitate asupra performanței economico-financiare*, Audit financiar, Vol. 12 Issue 116, p20-28.
79. Dănescu, T., Rus. L. (2013), *Comparative study on accounting models cash and accrual*, Anales Universitatis Apulensis, Series OEconomica, 15/II.
80. Davidson, R., Goodwin-Stewart, J. & Kent, P. (2005), *Internal governance structures and earnings management*, Accounting and Finance 45, 241–268.
81. Dechow, P. M. & Schrand C. M. (2004), *Earnings Quality*, Research Foundation of

CFA Institute, Charlottesville, VA.

82. Dechow, P., Ge, W., Schrand, C. (2010), *Understanding earnings quality: a review of the proxies, their determinants and their consequences*. Journal of Accounting and Economics.
83. Dechow, P. M., & Skinner, D. J. (2000), *Earnings management: Reconciling the views of accounting academics, practitioners, and regulators*. Accounting horizons, 14(2), 235-250.
84. Dechow, P.M., Sloan, R.G., Sweeney, A.P. (1996), *Causes and consequences of earnings manipulation: an analysis of firms subject to enforcement by the SEC*. Contemporary Accounting Research 13 (1), pp. 1-36.
85. Dechow, P., Sloan, R., Sweeney, A. (1995), *Detecting earnings management*. The Accounting Review 70, 193–225.
86. Delesalle, F.E. și Delesalle, E. (2000), *La comptabilité et les dix commandements*. Paris: FID Édition.
87. Deo, P. (2016), *Evaluating a cash-flow statement*, International Journal of Business, Accounting, and Finance, vol. 10, no. 1.
88. Dhaliwal, D. S., Radhakrishnan, S., Tsang, A., & Yang, Y. G. (2012), *Nonfinancial Disclosure and Analyst Forecast Accuracy: International Evidence on Corporate Social Responsibility Disclosure*. The Accounting Review, 87(3), 723–759.
89. Dhaliwal, D., Li O. Z., Tsang A. & Yang G. Y. (2011), *Voluntary nonfinancial disclosure and the cost of equity capital: The initiation of corporate social responsibility reporting*. The Accounting Review 86 (1): 59–100.
90. Dhaliwal, D., Naiker, V. & Navissi, F. (2006), *Audit committee financial expertise, corporate governance and accruals quality: an empirical analysis*, working paper, University of Arizona, University of Auckland and Monash University.
91. Dichev, I., Graham, J., Harvey, C. R., & Rajgopal, S. (2016). *The misrepresentation of earnings*. Financial Analysts Journal, 72(1), 22-35.
92. *Dicționar de economie* – Editura Economică, București (1999).
93. Dinu, E. (2011), *Stabiliți indicatori de performanță managerială prioritar pe bază de cash, nu de profit!*, în ediția Ziarului Financiar din data de 13.09.2011, disponibilă la adresa <http://www.zf.ro/opinii/stabiliti-indicatori-de-performanta-manageriala-prioritar-pe-baza-de-cash-nu-de-profit-8737150>, data accesării 10.08.2017.
94. Dragomir, V. (2012), *Guvernanță corporativă*, suport de curs, Academia de Studii Economice, București.

95. Ecker, F., Francis, J., Kim, I., Olsson, P. M., & Schipper, K. (2006). *A Returns-Based Representation of Earnings Quality*. *The Accounting Review*, 81(4), 749–780. doi:10.2308/accr.2006.81.4.749.
96. Erickson, J., Yun W. Park, Joe Reising, and Hyun-Han Shin (2005). *Board Composition and Firm Value under Concentrated Ownership: The Canadian Evidence*. *Pacific-Basin Finance Journal* 13(4):387–410.
97. Feleagă N., Feleagă, L., Dragomir, V.D., Bigioi, A.D. (2011), *Guvernanța corporativă în economiile emergente: cazul României*, Economie teoretică și aplicată Volumul XVIII, No. 9(562), pp. 3-15 http://www.store.ectap.ro/articole/632_ro.pdf.
98. Feleagă, N. & Malciu, L. (2002), *Politici și opțiuni contabile – Fair accounting versus bad accounting*, editura Economică, București.
99. Feleagă, N., Malciu, L., Bunea, Ș. (2002), *Bazele contabilității: o abordare europeană și internațională*, Editura Economică, București.
100. Feleagă, N. (1996), *Îmblânzirea junglei contabilității. Concept și normalizare în contabilitate*, editura Economică, București.
101. Firescu, V., Popescu, J. (2014), *The Impact of Creative Accounting of Frozen Assets on the Company Performance*, *Finance: Challenges of the Future*, Vol. 16, p. 60-69.
102. Fischer, M. & Rosenzweig, K. (1995). *Attitudes of students and accounting practitioners concerning the ethical acceptability of earnings management*. *Journal of Business Ethics*, 14(6):433-444.
103. Fonseca, A. (2010). *How credible are mining corporations' sustainability reports? A critical analysis of external assurance under the requirements of the international council on mining and metal*. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management* 17: 355–70.
104. Fraedrich, J. & Ferrell O. C. (1992), *Cognitive Consistency of Marketing Managers in Ethical Situations*, *Journal of the Academy of Marketing Science* 20, 245–252.
105. Francis, J., Olsson, P., & Schipper, K. (2008). *Earnings quality*. Now Publishers Inc.
106. Francis, J., Schipper, K. and Vincent, L. (2003), *The relative and incremental explanatory power of earnings and alternative (to earnings) performance measures for returns*, *Contemporary Accounting Research*, Vol. 20 No. 1, pp. 121-164.
107. Frankel, R. M., Johnson, M. F., & Nelson, K. K. (2001). *Auditor independence and earnings quality*. Graduate School of Business, Stanford University.
108. Frankel, R., & Litov, L. (2009). *Earnings persistence*. *Journal of Accounting and Economics*, 47(1-2), 182–190. doi:10.1016/j.jacceco.2008.11.008.

109. Fulmer, R. M. (1969), *Ethical Codes for Business*, Personnel Administrator (May–June), 49–57.
110. Gajevszky, A. (2015). *Assessing Financial Reporting Quality: Evidence from Romania*. Audit Financiar, 13(121).
111. García Lara, J. M., Osma, B. G., & Neophytou, E. (2009). *Earnings quality in ex-post failed firms*. Accounting and Business Research, 39(2), 119–138. doi:10.1080/00014788.2009.9663353.
112. Garcia-Sanchez, I.M., Rodriguez-Ariza, L., & Frías-Aceituno, J.V. (2013), *The cultural system and integrated reporting*, International Business Review 22(5): 828–838.
113. Ghiță, M. (2008), *Guvernanța corporativă*, editura Economică, București.
114. Giot, H. & Malo, L. (1995). *L'elasticite du resultat selon les dimension temps and escape*, Congresde l'Association Francaise de Comptabilite.
115. Gîrbină M.M., Bunea Ș. (2008), *Sinteze, studii de caz și teste grilă privind aplicarea IAS (revizuite) – IFRS*, Volumul 3, Editura CECCAR, București.
116. Gounin, I. (1991), *L'art de présenter un bilan*, La Tribune.
117. Gray, R. and Milne, M. (2004), *Towards reporting on the triple bottom line: mirages, methods and myths*, in Henriques, A., Richardson, J. (Eds), *The Triple Bottom Line: Does it all Add Up?*, Earthscan, London.
118. Griffiths, I. (1986). *Creative Accounting: How to make your profits what you want them to be*. Unwin paperbacks.
119. Grigoraș-Ichim, C.E., Moroșan-Danilă, L. (2016), *Hierarchy of accounting informațion qualitative characteristics in financial reporting*, The USV Annals of Economics and Public Administration, Volume 16, Issue 1(23).
120. Groșanu, A., Răchișan, P. R., & Berinde, S. R. (2012). *International research regarding creative accounting*. Annals of the University of Oradea, Economic Science Series, 21(2).
121. Guda, I. (2018), *De ce eșuează companiile? 10 greșeli și 100 de soluții*, editura Publica, București.
122. Gunny, K. A. (2010). *The Relation Between Earnings Management Using Real Activities Manipulation and Future Performance: Evidence from Meeting Earnings Benchmarks**. Contemporary Accounting Research, 27(3), 855–888. doi:10.1111/j.1911-3846.2010.01029.x.
123. Halîf, Z. (2011), *Accounting System and Financial Performance Measurements*,

- European Financial and Accounting Journal, vol. 6, no. 3, pp. 38-65.
124. Harrison, W.T. și Horngren, C.T. (2008), *Financial accounting*, 7th edition, Pearson.
  125. Healy, P. M. (1985). *The effect of bonus schemes on accounting decisions*. Journal of Accounting and Economics 7: 85-107.
  126. Healy, P.M., and Wahlen, J.M. (1999), *A review of the earnings management literature and its implications for standard setting*. Accounting Horizons.
  127. Heil, D. (2012). *The influence of the auditor on the earnings quality of their clients*. Unpublished Masters Thesis. Department of Accounting, Auditing and Control, Erasmus University, Rotterdam.
  128. Hemathilake, D.H.U. & Chathurangani, H.B.P. (2019), *Corporate Governance And Earnings Management: A Review*, Iconic Research And Engineering Journals, Volume 2, Issue 12 Page 212-214.
  129. Herțeg, A.S. (2013), *Situația fluxurilor de trezorerie în contextul emergentei modelului de raportare bazat pe IFRS*, Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor, nr. 1.
  130. Hiroyuki, A. & Nguyen, P. (2007), *Do Stock Prices Reflect the Corporate Governance Quality of Japanese Firms?* Working Paper, University of New South Wales. http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=983301.
  131. Hribar, P., & Craig Nichols, D. (2007). *The Use of Unsigned Earnings Quality Measures in Tests of Earnings Management*. Journal of Accounting Research, 45(5), 1017–1053. doi:10.1111/j.1475-679x.2007.00259.x.
  132. Huian, M.C., Mironiuc, M. and Chiriac, M. (2018), *Study on the association between earnings management and value relevance based on the reporting method used for operating cash flows*, Audit Financiar, vol. XVI, no. 1(149)/2018, pp. 101-110, DOI: 10.20869/AUDITF/2018/149/002.
  133. Ienciu, I.A., Muller, V., Popa, I., & Bonaci, C. (2014). *Study on Non-Financial Reporting in Accordance with European Directives in the Case of Romanian Companies*. Audit Financiar, 12(9), 43.
  134. Ienciu, I.A. (2013), *Asigurarea guvernancei economice din perspectiva raportărilor de mediu*, Colecția Cercetare avansată postdoctorală în științe economice, din cadrul proiectului „Performanță și excelență în cercetarea postdoctorală în domeniul științelor economice din România”, Contract POSDRU/89/1.5/S/59184, Editura ASE, București.
  135. Ienciu, N. M., & Ienciu, I. A. (2013). *Dimensiuni istorice și realități: Reglementările*

- contabile internaționale*. Audit Financiar, 11(1), 45.
136. Ionașcu, I. (1997), Epistemologia contabilității, Editura Economică, București.
  137. Ionașcu, M. & Olimid, L. (2012), *Corporate Governance Practices and Analysts Forecast Accuracy. Evidence for Romania*, Audit Financiar, Bucharest, Vol. 10, Issue 4, 31-36.
  138. Ivan, I. (2016), *The importance of professional judgement applied in the context of the International Financial Reporting Standards*, Audit Financiar, vol. XIV, no. 10(142)/2016, pp. 1127-1135, doi: 10.20869/AUDITF/2016/142/1127.
  139. Ivan, I. (2015), *Ways to Detect Creative Accounting Techniques by Studying Cash Flows*, Audit financiar, XIII, Nr. 8(128), 94-102.
  140. Jameson, M. (1988), *A practical guide to creative accounting*, Kogan Page.
  141. Jianu, I. (2007), *Evaluarea, prezentarea și analiza performanei întreprinderii*, București: Editura CECCAR, p. 12-23.
  142. Johnson, E. N., Fleischman, G., Valentine, S., & Walker, K. B. (2011). *Managers' ethical evaluations of earnings management and its consequences*. Contemporary Accounting Research, forthcoming.
  143. Jonas, G. and Blanchet, J. (2000). *Assessing Quality of Financial Reporting*, Accounting Horizons, 14(3).
  144. Jones, J.J. (1991), *Earnings management during import relief investigations*, Journal of Accounting Research 29, pp. 193-228.
  145. Jones, M. J. (2010). *Creative accounting, fraud and international accounting scandals*. John Wiley & Sons.
  146. Jones, S. K. and K. M. Hildebeitel (1995), *Organizational Influence in a Model of the Moral Decision Process of Accountants*, Journal of Business Ethics 14, 417–431.
  147. Jones, S. & Widjaja, L. (1998), *The decision relevance of cash-flow information: a note*, ABACUS, Vol. 34, No. 2.
  148. Jooste, L. (2011). *A comparison of ethical perceptions of earnings management practices*. South African Journal of Economic and Management Sciences, 14(4), 422-435.
  149. Jula, O. (2017), *Guvernanța corporativă – necesitate și/sau inovație?*, Revista Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor, nr. 6.
  150. Karamanou, I. & Vafeas, N. (2005), *The Association between Corporate Boards, Audit Committees, and Management Earnings Forecasts: An Empirical Analysis*, Journal of Accounting Research, 43(3), pp. 453-486.

151. Kieff, F.S., Paredes T.A., (2010), *Perspectives on Corporate Governance*, Cambridge University Press.
152. Kirk, N. (2006), *Perceptions of the True and Fair View Concept: An Empirical Investigation*, ABACUS, Vol. 42, No. 2.
153. Klein, A. (2002), *Audit committee, board of director characteristics and earnings management*, Journal of Accounting and Economics 33, 129–150.
154. Kristensen, K., & Westlund, A. (2003). *Valid and reliable measurements for sustainable non-financial reporting*. Total Quality Management & Business Excellence, 14(2), 161–170. doi:10.1080/1478336032000051359.
155. Kusuma, H. (2014), *The Incremental information Content of Cash Flow Statement: An Australian Empirical Investigation*, International Journal of Business Administration, vol. 5, nr. 4, pp. 90-102, DOI <http://dx.doi.org/10.5430/ijba.v5n4p90>.
156. Kvaal, E., & Nobes, C. (2010). *International differences in IFRS policy choice: A research note*. Accounting and Business Research, 40(2), 173-187.
157. Lambertson, G. (2005). *Sustainability accounting—a brief history and conceptual framework*. Accounting Forum, 29(1), 7–26.
158. Lee, C.-W. J., Li, L. Y., & Yue, H. (2006). *Performance, Growth and Earnings Management*. Review of Accounting Studies, 11(2-3), 305–334. doi:10.1007/s11142-006-9009-9.
159. Leuz, C., Nanda, D., & Wysocki, P. D. (2003). *Earnings management and investor protection: an international comparison*. Journal of Financial Economics, 69(3), 505–527. doi:10.1016/s0304-405x(03)00121-1.
160. Lev, B. & Thiagarajan, S.R. (1993). *Fundamental Information Analysis*. Journal of Accounting Research, vol. 31, no. 2 (Autumn):190–215.
161. Li, F. (2008). *Annual report readability, current earnings, and earnings persistence*. Journal of Accounting and Economics, this issue, doi:10.1016/j.jacceco.2008.02.003.
162. Lignon M. (1989), *L'art de calculer ses benefices*, L'Entreprise nr. 50.
163. Lipe, R. (1990), *The relation between stock returns and accounting earnings given alternative information*, The Accounting Review 65, 49-71.
164. Lisanti, J. (2018), *Understand what makes a 'quality' equity investment?*, Financial Planning, <http://static.fmgsuite.com/media/documents/af081c2a-482d-4b3d-9bec-fc2889477c86.pdf>.

165. Liu, J., Nissim, D. and Thomas, J. (2002), *Equity valuation using multiples*, Journal of Accounting Research, Vol. 40 No. 1, pp. 135-172.
166. Livnat, J., & Zarowin, P. (1990). *The incremental information content of cash-flow components*. Journal of Accounting and Economics, 13(1), 25-46.
167. *Longman Business English Dictionary* (2007), Pearson Longman.
168. MacCarthy, J. (2017). *Using Altman Z-score and Beneish M-score models to detect financial fraud and corporate failure: A case study of Enron Corporation*. International Journal of Finance and Accounting, 6(6), 159-166.
169. Makkawi, B., Schick, A. (2008), *Are auditors sensitive enough to fraud?*, Managerial Auditing Journal, 18(6/7), pp. 591-598.
170. Malciu, L. (1999), *Contabilitate creativă*, editura Economică, București.
171. Malo, J. L., & Giot, H. (1995). *L'elasticite du resultat: selon les dimensions temps et espace/Result elasticity: the game with time and space dimensions*. In Modèles d'organisation et modèles comptables (pp. cd-rom), <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00818599/document>.
172. Man, M., Dima, I.C., Minea, V. (2011), *Politici contabile și fiscale privind tratamentul deprecierei activelor – național și internațional*, Internal Auditing & Risk Management, Anul VI, Nr.2(22).
173. Manolescu M. ș.a. (2011), *Corporate Governance în Romania: From regulation to implementation, Accounting and Management Information Systems*, The Bucharest Academy of Economic Studies, Romania Vol. 10, No. 1, pp. 4–24.
174. Matiș, D. (2012), *Contabilitate internațională – note de curs*.
175. Matiș, D. (2005), *Bazele contabilității*, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca.
176. Matiș, D., Vladu, A. B., & Negrea, L. (2009). *Cash-flow Reporting between Potential Creative Accounting Techniques and Hedging Opportunities Case Study Romania*. Annales Universitatis Apulensis: Series Oeconomica, 11(1), 140.
177. Merchant, K.A. & Rockness, J. (1994), *The ethics of managing earnings: an empirical investigation*. Journal of Accounting and Public Policy, 13:79-94, doi:10.1016/0278-4254(94)90013-2.
178. Mihalcea M.M. & Burja V. (2018), *Informational Transparency Of Listed And Non-Listed Companies*, Annals - Economy Series, Constantin Brâncuși University, Faculty of Economics, vol. 3, pages 108-116.
179. Mihalcea M.M., Hada I.D. & Litan (Dohan) C.S. (2018). *Accounting Policies On Fixed Assets And Their Influence On The Financial Performance Of The Economic*

- Entity*, Annals - Economy Series, Constantin Brancusi University, Faculty of Economics, vol. 0, pages 209-215.
180. Mihalcea M.M & Hada I.D. (2019), *Can we trust accounting result and cash-flow in appreciating financial performance?*, The Annals of the University of Oradea, Economic Sciences, vol. XXVIII, Issue 1, p. 175-184.
  181. Mihalcea, M. M., & Hada, I. D. (2019). *Empirical Research on the Utility of Financial-Accounting Information in Considering Performance for Stakeholders*. Ovidius University Annals, Economic Sciences Series, 19(2), 798-805.
  182. Mihalcea, M. M. (2020). *Detecting the Risk of Manipulation of Financial Statements for Companies on the Bucharest Stock Exchange Applying the Beneish Model*. LUMEN Proceedings, 13, 182-193.
  183. Mihalcea, M. M. (2020). *Do romanian companies and their stakeholders benefit from the advantages of a good corporate governance? Empirical research on the level of compliance*. Annals of the University of Oradea, Economic Science Series, 29.
  184. Mihalcea, M. M. (2020). *Earnings Quality on Bucharest Stock Exchange Regulated Market*. Ovidius University Annals, Economic Sciences Series, 20(1), 997-1002.
  185. Mihalcea, M. M., & Hada, I. D. (2020). *Earnings quality related to sustainability, reliability, performance and earnings management*. Annals of 'Constantin Brancusi' University of Targu-Jiu. Economy Series, (4).
  186. Mihăileanu, L. (2019), *Impactul legii Sarbanes-Oxley asupra societăților comerciale din România*, http://www.cafr.ro/uploads/AF7_2008_Site-b0d9.pdf.
  187. Mills, J., & Yamamura, J. H. (1998). *The power of cash flow ratios*. Journal of Accountancy, 186(4), 53.
  188. Mironiuc, M. (2006), *Informational Valences of the Cash Flow Statement - Methodological and Interpretative Approaches*. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=980736> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.980736>.
  189. Miska, Christof H., Günter K. Stahl, and Mark E. Mendenhall. (2013). *Intercultural competencies as antecedents of responsible global leadership*. European Journal of International Management 7: 550–69.
  190. Moreland, J. (1995), *Difference between earnings and cash*, Individual Investor Magazine, Individual Investor Group, Inc.
  191. Mulford, C. W., & Comiskey, E. E. (2009). *Cash flow reporting by financial companies: a look at the commercial banks*. Georgia Institute of Technology.

192. Munteanu, V. ș.a. (2015). *Contabilitatea financiară a întreprinderii*, editura Universitară, București.
193. Munteanu, V., Zuca, M. (2011), *Considerații privind utilizarea contabilității creative în denaturarea informațiilor din situațiile financiare și „maximizarea” performanțelor firmei*, Audit Financiar, Anul IX, nr. 3.
194. Murray, A., Sinclair, D., Power, D. and Gray, R. (2006), *Do financial markets care about social and environmental disclosure? Further evidence and exploration from the UK*, Accounting, Auditing and Accountability Journal, Vol. 19, No. 2, pp. 228-255.
195. Murwaningsari, E. (2009), *Hubungan Corporate Governance, Corporate Social Responsibilities dan Corporate Financial Performance Dalam Satu Continuu*, Jurnal Akuntansi dan Keuangan, Vol 11, No 1 ISSN: 1411-0288, e-ISSN: 2338-8137.
196. Naser, K. (1993), *Creative financial accounting: its nature and use*, Hemel Hempstead: Prentice Hall.
197. National Commission on Fraudulent Financial Reporting (1987). *Report of the National Commission on Fraudulent Financial Reporting*. New York: American Institute of Certified Public Accountants.
198. Nechita, E. (2013), *Some Issues on Earnings Management and the Quality of Financial Reporting for Listed Companies*, Audit Financiar, Vol. 11 Issue 104, p34-43.
199. Nelson, M. W. (2003). *Behavioral evidence on the effects of principles- and rules-based standards*. Accounting Horizons 17: 91–104.
200. NH Anh, NH Linh (2016), *Using the M-score Model în Detecting Earnings Management - Evidence from Non-Financial Vietnamese Listed Companies*, VNU Journal of Science, Economics and Business, Vol. 32, No. 2.
201. Nwoye, U.J., Okoye, E.I. & Oraka, A.O. (2013). *Beneish Model as effective complement to the application of SAS No. 99 în the conduct of Audit în Nigeria*. Management and Administrative Sciences Review 2(6): 640-655.
202. Oei, R., Ramsay, A., & Mather, P. (2008). *Earnings persistence, accruals and managerial share ownership*. Accounting & Finance, 48(3), 475–502. doi:10.1111/j.1467-629x.2007.00248.x.
203. Ogorean, C. (2017). *The Directive 2014/95/EU – Is there a “New” Beginning for CSR in Romania?* Studies in Business and Economics, 12(1), 141–147. doi:10.1515/sbe-2017-0011.

204. Olstein, R. A., & O'glove, T. L. (1973). *Quality of Earnings Report*, Vol. III, No. 23. New York: Coenen & Co. Inc., November, 20.
205. Omar, N., Koya, R.K., Sanusi, Z.M. & Shafie, N.A. (2014). *Financial statement fraud: A case examination using Beneish Model and Ratio Analysis*. International Journal of Trade, Economics and Finance 5(2).
206. Patell, J. și Kaplan, R. (1977), *The information Content of Cash Flow Data relative to Annual Earnings*. Working paper, Stanford University.
207. Peeters, G., & Czapinski, J. (1990). *Positive-negative asymmetry in evaluations: the distinction between affective and informational negativity effects*. European Review of Social Psychology, 1(1), 33–60.
208. Perrini, F. (2006). *The Practitioner's Perspective on Non-Financial Reporting*. California Management Review, 48(2), 73–103. doi:10.2307/41166339.
209. Petrescu, S., *Performance et risque dans l'analyse financière*, Analele științifice ale Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2004/2005, <http://anale.feaa.uaic.ro/anale/resurse/16%20Petrescu%20S-performanța%20si%20risic%20in%20analiza%20financiară.pdf>.
210. Petrik, V. (2016), *Application of Beneish M-score on selected financial statement*. Košická bezpečnostná revue, 2, 307-312.
211. Pigé, B., Paper, X. (2005), *Reporting financier et gouvernance des entreprises: le sens des normes IFRS*, Editions EMS, Paris.
212. Pinteă, M.O. (2011), Teză de doctorat - *Abordări financiare și non-financiare privind creșterea performanțelor entităților economice*, Cluj-Napoca.
213. Plumlee, M., D. Brown, and S. Marshall (2008). *The Impact of Voluntary Environmental Disclosure Quality on Firm Value*. Working paper, The University of Utah.
214. Pop, A., Deaconu, A., Mureșan, M., & Fulop, M. T. (2008). *Comparative Financial Statements*, Revista de Studii și Cercetări Economice Virgil Madgearu, Institutul de Economie Europeană, 143-70.
215. Popa, D., Kiss, M., Sziki, K. (2012), *Contemporary approaches of company performance analysis based on relevant financial information*, Annals of the University of Oradea, Economic Science Series, Vol. 21 Issue 2, p708-715.
216. Popa, I.E. ș.a. (2011), *Standarde generale de audit*, editura Mirton, Timișoara.
217. Prentice, R. (2007). *Ethical decision making: More needed than good intentions*. Financial Analysts Journal 63 (6): 17–30.

218. Ramadan, I. Z. (2015). *Earnings Quality Determinants of the Jordanian Manufacturing Listed Companies*. International Journal of Economics and Finance, 7(5). doi:10.5539/ijef.v7n5p140.
219. Răileanu, A.S., Dobroteanu, C.L., Dobroteanu, L. (2011), *Current Issues Regarding the Measurement of Corporate Governance în Romania*, Audit Financiar, Bucharest Vol. 9, Iss. 1, 11-15.
220. Repousis, S. (2016), *Using Beneish model to detect corporate financial statement fraud în Greece*, Journal of Financial Crime, Vol. 23 No. 4, pp. 1063-1073. <https://doi.org/10.1108/JFC-11-2014-0055>.
221. Revsine, L.; Collins, D.; Johnson, B. (1999), *Financial reporting and analysis*. Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey.
222. Richardson, J., Welker, M. and Hutchinson, I. (1999), *Managing capital market reaction to social responsibility*, International Journal of Management Reviews, Vol. 1, No.1, pp. 17-43.
223. Richardson, S. A., Sloan, R.G., Soliman, M.T. & Tuna I. (2005), *Accrual reliability, earnings persistence and stock prices*, Journal of Accounting and Economics 39, 437–485.
224. Ristea, M. ș.a. (1995), *Contabilitatea și fiscalitatea întreprinderii*, editura Tribuna Economică.
225. Ristea, M. (1995), *Căutari și regăsiri în excesul de reglementari contabile. Nevoia de actualizare și uniformitate*, Revista Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor, nr. 2.
226. Robu, M. A., Mironiuc, M., & Robu, I. B. (2012). *Un model practic pentru testarea ipotezei de "going-concern" în cadrul misiunii de audit financiar pentru firmele românești cotate*. Audit financiar, 10(86).
227. Robu, I. B., & Robu, M. A. (2013). *Audit procedures for estimating the fraud risk based on indexes for detection of accounting manipulation*. Revista de Audit financiar, 10, 3-16.
228. Ronen, J., & Yaari, V. (2008). *Earnings management* (Vol. 372). New York: Springer US.
229. Rosenzweig, K. & Fischer, M. (1994). *Is managing earnings ethically acceptable?* Management Accounting, 75(9):31-34.
230. Rosner, R. L., & University, L. I. (2003). *Earnings Manipulation în Failing Firms**. Contemporary Accounting Research, 20(2), 361–408. doi:10.1506/8evn-9krb-3ae4-

ee81.

231. Schaefer, T. și Kennelley, M. (1986), *Alternative Cash Flow Measures and Risk-Adjusted Returns*, Journal of Accounting, Auditing and Finance, pp. 278-287.
232. Schiff, D. (1993), *The Dangers of Creative Accounting Worth*, p 92-94.
233. Schilit, H. (2003), *Financial Shenanigans. How to detect accounting gimmicks and fraud in financial reports*, ediția a 2-a, editura McGraw-Hill.
234. Schuetze, H.G. (2007). *Individual learning accounts and other models of financing lifelong learning*. International Journal of Lifelong Education 26(1): 5-23.
235. Shehu, I. (2015), *Financial Statement Manipulation. The Application Of Beneish M-Score Model For Detecting Accounting Fraud în Economic Units în Albania*. International Journal Scientific Papers VOL 11/2, pp. 126-130.
236. Shipper, K. & Vincent, L. (2003), *Earnings quality*, Accounting Horizons, Vol. 17, Suppl., pp.97–110.
237. Sierra-Garcia, L., Garcia-Benau, M. A., & Bollas-Araya, H. M. (2018). *Empirical Analysis of Non-Financial Reporting by Spanish Companies*. Administrative Sciences, 8(3), 29. doi:10.3390/admsci8030029.
238. Siminică, M., Ionașcu, C., & Sichigea, M. (2019). *Corporate Social Performance versus Financial Performance of the Romanian Firms*. Prague Economic Papers, 28(1), 49-69.
239. Sloan, R. G. (1996), *Do stock prices fully reflect information în accruals and cash flows about future earnings?* Accounting Review 71, 289–315.
240. Smith, T. (1992), *Accounting for growth*, Century Business, London.
241. Stancu, I., Stancu, D., Oproiu, A. (2013), *Empirical study on the factors determininig the company's performance – DuPont system*, Audit financiar, Vol. 11, No. 103.
242. *Standardele Internaționale de Raportare Financiară emise la 1 ianuarie 2013: Partea A - Cadrul general conceptual și dispoziții (IFRS 2013)*, Corpul experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (2013).
243. Ștefan, I.O. (2016), *The implications of financial performance on stock exchange indicators of listed companies: empirical evidence for the Romanian capital market*, Audit Financiar, voi. XIV, no. 8(140)/2016, pp. 875-896, DOI: 10.20869/AUDITF/2016/140/875, Link permanent pentru acest document: <http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2016/140/875>.
244. Stolowy, H. (1994). *Existe-t-il vraiment une comptabilité créative?*. Revue de droit comptable, 94(4), 79-107.

245. Stolowy, H., & Paugam, L. (2018). *The expansion of non-financial reporting: an exploratory study*. Accounting and Business Research, 48(5), 525–548.
246. Tabară, N., & Rusu, A. (2011). *Considerations Concerning the Impact of Creative Accounting on the Quality of the Information Presented in the Annual Financial Statements*, Audit Financiar, 11, p.37-44.
247. Tang Q, Chen H and Zhijun L. (2008). *Financial Reporting Quality and Investor Protection: A Global Investigation*. Electronic copy available at: <http://ssrn.com/abstract=1290910>, p.3-50.
248. Tarjo, & Herawati, N. (2015). *Application of Beneish M-Score Models and Data Mining to Detect Financial Fraud*. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 211, 924–930. doi:10.1016/j.sbspro.2015.11.122.
249. Thornton, L. (1987). *Quality of Earnings*. Simon and Schuster.
250. Todea, N. (2009), *Teorie contabilă și raportare financiară*, Editura Aeternitas, Alba-Iulia.
251. Toma, C. (2011), *Contabilitate financiară*, Editura Tipo Moldova, Iași.
252. Toma, C. (2012), *Rolul auditului financiar în creșterea calității informațiilor financiare*, Audit financiar, Vol. X, nr. 95.
253. Trabelsi, R. (2016). *International accounting normalization and harmonization processes across the world: History and overview*. GSTF Journal on Business Review (GBR), 4(2).
254. Trotman M. (1993), *Comptabilite britannique, mode d'emploi*, ed. Economică, Paris.
255. Tulvinschi, M. (2013), *The accounting profit – a measure of the performance of the business entity*, USV Annals of Economics and Public Administration, Volume 13, Issue 1(17).
256. Vafeas, N. (2005), *Audit committees, boards and the quality of reported earnings*, Contemporary Accounting Research 22, 1093–1122.
257. Van der Zahn, M., and G. Tower (2004), *Audit committee features and earnings management: further evidence from Singapore*, International Journal of Business Governance and Ethics 1, 233–257.
258. Verdi, R.S. (2006). *Financial Reporting Quality and Investment Efficiency*, Massachusetts Institute of Technology (MIT). Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=930922>.
259. Vladu, A. B., & Cuzdriorean, D. D (2013). *Creative Accounting, Measurement and Behavior*. Annales Universitatis Apulensis-Series Oeconomica, 15(1).

260. Vladu, A.B. & Groșanu, A. (2011). *Some insights regarding creative accounting in Romanian accounting environment-regulators, financial auditors and professional bodies opinion*. Annals of Faculty of Economics, 1(1), 661-668.
261. Vladu, A. B. & Mătiș, D. (2010), *Corporate governance and creative accounting: two concepts strongly connected? Some interesting insights highlighted by constructing the internal history of a literature*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, 12(1).
262. Voinea, M.M. (2013), *Contabilitatea – o reprezentare normativă a realului economic?*, Management Intercultural, volumul XV, Nr. 2 (28).
263. Weber, J. (1990), *Managers' Moral Reasoning: Assessing Their Responses to Three Moral Dilemmas*, Human Relations 43(7), 687–702.
264. Xie, B., Davidson, W. & DaDalt, P. (2003), *Earnings management and corporate governance: the role of the board and audit committee*, Journal of Corporate Finance 9, 295–316.

Acte normative

265. Directiva 2014/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2014 de modificare a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește prezentarea de informații nefinanciare și de informații privind diversitatea de către anumite întreprinderi și grupuri mari, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0095&from=RO>.
266. Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&qid=1421417464010&from=RO>.
267. Directiva 2013/50/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 de modificare a Directivei 2004/109/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind armonizarea obligațiilor de transparență în ceea ce privește informația referitoare la emitenții ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată, a Directivei 2003/71/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau pentru admiterea valorilor mobiliare la tranzacționare și a Directivei 2007/14/CE a Comisiei de stabilire a normelor de aplicare a anumitor

dispoziții ale Directivei 2004/109/CE , <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0050&from=RO>.

268. IAS 1 - Prezentarea situațiilor financiare.
269. IAS 2 - Stocuri.
270. IAS 7 - Situația aferentă fluxurilor de trezorerie.
271. IAS 8 - Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori.
272. IAS 11 - Contracte de construcție.
273. IAS 16 - Imobilizări corporale.
274. Legea Nr. 162/2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate.
275. OMFP 881/2012 privind aplicarea de către societățile comerciale ale caror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată a Standardelor Internaționale de Raportare financiară.
276. OMFP 1286/2012 pentru aprobarea Reglementarilor contabile conforme cu Standardele internaționale de raportare financiară, aplicabile societăților comerciale ale caror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată.
277. OMFP nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 963/30.XII.2014.
278. OMFP 1938/2016 în ceea ce privește modificarea și completarea unor reglementări contabile, https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OMFP_1938_2016.pdf.
279. Ordinul nr. 3055/2009 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene (abrogat).
280. Ordinul nr. 3456/2018 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile.
281. Regulamentul (CE) nr. 1126/2008 al comisiei din 3 noiembrie 2008 de adoptare a anumitor standarde internaționale de contabilitate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02008R1126-20160101&qid=1456139340446&from=RO>.
282. Regulamentul BNR nr. 3 din 2009, Monitorul Oficial, Partea I 30.mar.2009, cu intrare în vigoare la 1.apr.2009 privind clasificarea creditelor și plasamentelor, precum și constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit.

Baze de date și resurse electronice

283. Codul de guvernanță corporativă al Burselor de Valori București, disponibil la adresa https://www.bvb.ro/info/Rapoarte/Diverse/RO_Cod%20Guvernanta%20Corporativa_WEB_revised.pdf, data accesării: 20.03.2018.
284. Deloitte, Quality of earnings, Focus on integrity and quality <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/in/Documents/risk/Corporate%20Governance/Audit%20Committee/in-gc-quality-of-earning-how-can-boards-understand-noexp.pdf>, data accesării: 05.03.2020.
285. Ernst and Young. 2017. Is Your Non-Financial Performance Revealing the True Value of Your Business to Investors? Tomorrow's Investment Rules 2017. Available online: <https://www.ey.com/gl/en/services/assurance/climate-change-and-sustainability-services/ey-nonfinancial-performance-may-influence-investors>, data accesării: 12.04.2018.
286. Ghidul companiei listate – Standardele de transparență și comunicare ale companiei listate, disponibil la <https://www.bvb.ro/info/Rapoarte/Ghiduri/ghidul%20companiei%20listate%20RO%20web.pdf>, data accesării: 20.03.2018.
287. OECD, Principles of corporate governance, 1999, [https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=C/MIN\(99\)6&docLanguage=En](https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=C/MIN(99)6&docLanguage=En), data accesării: 20.06.2019.
288. PwC, Global Economic Crime Survey, 2009, <https://www.pwc.com/gx/en/economic-crime-survey/pdf/global-economic-crime-survey-2009.pdf>, data accesării: 01.09.2020.
289. PwC, Global Economic Crime Survey, 2016, <https://www.pwc.com/gx/en/economic-crime-survey/pdf/GlobalEconomicCrimeSurvey2016.pdf>, data accesării: 01.09.2020
290. PwC, Global Economic Crime Survey, 2018, <https://www.pwc.ro/en/publications/pwc-romania-gecfs-2018.pdf>, data accesării: 01.09.2020.
291. PwC, Global Economic Crime and Fraud Survey, 2020, <https://www.pwc.com/gx/en/forensics/gecs-2020/pdf/global-economic-crime-and-fraud-survey-2020.pdf>, data accesării: 01.09.2020
292. Studiu ARIR: Rapoartele financiare ale companiilor listate la bursă sunt principala sursă de informare pentru investitorii individuali, <https://www.ir-romania.ro/studiu-arir->

- [rapoartele-financiare-ale-companiilor-listate-la-bursa-sunt-principala-sursa-de-informare-pentru-investitorii-individuali/](#), data accesării: 12.06.2019.
293. World Economic Forum, The Global competitiveness report 2016-2017, disponibil la http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf, data accesării: 26.07.2019.
294. World Economic Forum, The Global competitiveness report 2017-2018, disponibil la <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>, data accesării: 27.07.2019.
295. http://www.bvb.ro/press/2016/comunicat_presa_IRIS%2001072016.pdf, data accesării: 15.01.2018.
296. https://professionalhelp.starmine.com/help/faqs/faqs.phtml?page_set=earnings_quality, data accesării: 01.03.2019.
297. <http://www.rasfoiesc.com/legal/contabilitate/INREGISTRAREA-COSTUL-SI-EVALUA35.php>, data accesării: 20.01.2016.
298. <http://www.rocapmarketmodern.ro/>, data accesării: 08.01.2017.
299. <https://www.transparency.org.ro/en/tironews/one-five-companies-romania-protected-codes-ethics>, data accesării: 10.08.2020.
300. www.bnr.ro
301. www.ceccar.ro
302. <http://dexonline.ro>
303. <http://www.emeraldinsight.com/>
304. <http://www.jstor.org>
305. <http://link.springer.com/>
306. www.mfinante.ro
307. www.moficial.ro
308. <http://www.oecd.org>
309. www.revista.cafr.ro
310. <https://www.risco.ro/>
311. www.sciencedirect.com
312. <https://www.thomsonreuters.com>